

Kmetijski list

== Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

pololetno Din 12.50
 polletno Din 6.25
 posamezna številka Din 0.50

Kmet pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 uravnaj si sam!

Inserati:

1. dan inseratnega stolpca stane za:

male oglase Din 0.25
 uradne razglase Din 0.40
 reklame Din 0.50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Z glavo skozi zid.

Kadar sloni politika na neinformiranosti, potem so pogreške neizogibne. Če se pridruži neinformiranosti še zloba, potem je škoda gojova. Gospodarski polom pa postane, kadar se eno ko drugo uganja naravnost z neverjetno trmoglavostjo, kadar zmaga načelo, da mora moja volja veljati, pa če vzame vse skup hudič.

Tako neinformiranost, tako zloba in tako trmoglavost moramo konstatirati pri propagatorjih Musilove proge, odkar se je sprožilo v javnosti vprašanje železniške zveze Slovenije z morjem.

Po rapalski pogodbi je postala zveza Slovenije z morjem nujnost. Toda zveza vse Slovenije, ne pa le posameznih delov. V Slovenijo pa spada tudi Stajerska in ravno ona rabi zvezo z morjem še v prav poseben meri. Kot progo, ki da zvezo Slovenije z morjem moremo upoštevati torej le progo, ki da zvezo vsej Sloveniji in ne samo enemu okraju, pa naj bo ta še tako bogat. To je neovrgljivo in tega ne izpodbije niti najbolj pretkan zofist.

S tega stališča nam je torej razmotrivati razne projekte glede zveze Slovenije z morjem. Že na prvi pogled je jasno, da Musilova proga v nobenem oziru ne odgovarja tej kardinalni zahtevi. Musilova proga veže le neznamen del Slovenije z morjem, Stajerske pa nikakor ne približa morju.

Brez vsega pa moremo reči, da se kompromisna Klodič-Kavčič-Hrovatova proga na to ozira in da pomeni za realizacijo proge Sevnica—St. Janž direktno zvezo Stajerske z morjem. Ne trdimo, da se ne bi mogla zgraditi boljše zveza Stajerske z morjem. Toda pri sedanjem pomnjanju denarja, pri splošni dragini moramo biti zadovoljni tudi s to progo. Pomisliti je treba, da je proga Sevnica—St. Janž po večini že trasirana in da v sled njene majhne daljave ne obteži v preveliki meri državne blagajne. Vseeno pa izvrši svoj namen in zveze Stajersko z morjem.

Imajoč pred očmi interese vse Slovenije se je zato naša stranka zavzela za Klodič—Kavčič—Hrovatovo progo in ono iz Sevnice v St. Janž ter po dolgotrajnem boju, brez vsake podpore od drugih strank, tudi prodrla.

Ne sicer celotno in ne po naši krivdi. Prišlo je časi, ko bo zgodovina dokazala, da so tozadevno dosti krivi ravno tisti, ki s tako trmoglavostjo zabijajo denar v Musilovo progo. Ker pa nismo mogli doseči tega, zato smo se morali odločiti, katero progo forsiramo in katero odločimo. Storit nismo mogli drugo, kar smo storili. Z zakonom smo zagotovili obe končni progi Sevnica—St. Janž in Kočevje—Vrbovsko, drugo progo Črnomelj—Stari trg pa odložili. Jasno je, da bo potem, ko bo železnica dograjena na obeh koncih, neprimerno lažje doseči tudi njeno dograditev v sredi. Če ne bi tako ravnali, bi prav gotovo zaigrali eno progo in Sloveniji občutno škodovali.

Taka je resnica, ki je pa na oni odbor za gradnjo Musilove proge de-

loma ne ve, deloma pa noče znati, temveč govorič vedno le o strokovnjakih, ki da so vsi za Musilovo progo.

To je zlobna neresnica. V železniških strokovnjaških krogih je inž. Klodič priznana kapaciteta, ki je za nas vsaj tako merodajen ko Nemeč Musil. Za inž. Klodiča vemo, da je z ljubeznijo pri stvari, inž. Musil pa zagovarja svojo progo, ker je za to najet. Končno je bilo za nas popolnoma zadosti, da so se zjedini trije naši strokovnjaki na eno skupno progo, ker je ravno ta sloga dokaz, da so zadeli pravo rešitev. In zato ponavljamo za inž. Klodičem: zmagala je pravica in poštenje in da smo mi k temu pripomogli, je naš ponos.

Klodič—Kavčič—Hrovatova proga je sedaj uzakonjena, zakon je od kralja sankcioniran in v »Službenih novinah« razglašen. Boj je s tem dokončan in kdor se upira gradnji te proge, se upira zakonu. Tudi to je neizpodbitno dejstvo, ki ga ne utaji nihče.

Kljub temu pa so se našli ljudje, ki so v napačnem mnenju lastne moči zabili denar v Musilovo progo in ki hočejo dobiti ta denar nazaj, zakaj v tem je bistvo vsega današnjega trmoglavega potepanja za Musilovo progo. Ti gospodje so se tako zagrizli v svoje nazore, da jim je ljubše, da se ne gradi sploh nobena proga, kakor pa da bi se gradila železnica Kočevje—Vrbovsko.

Toda naj si zapomnijo ti gospodje. Znali smo priboriti edino pravilno zvezo Slovenije z morjem in znali jo bomo braniti tudi v naprej, zlasti pa sedaj, ko je ta proga uzakonjena. — Smatramo pa tudi za svojo dolžnost, da to delamo, kajti v istem hipu, ko bi prišlo do revizije zakona o ameriškem posojilu, bi bila najresnejše ogrožena zveza Slovenije z morjem. Prav gotovo bi se pa zgodilo to, če bi bil sprejet predlog odbora za Musilovo progo, da se naj obe progi strokovnjaško ocenite. V tistem hipu bi se odločilo vprašanje obeh železnic in za železnico Kočevje—Vrbovsko namenjen denar v znesku dveh milijonov zlatih dolarjev bi se porabil drugje. Ravno iz tega razloga pa smo se morali tudi mi takoj odločiti za eno fiksno progo, ker ni bilo časa za akademično razpravljanje — temveč samo za agilno delo.

Naši poslanci so zato delali in dosegli zvezo Slovenije z morjem. In za to zgodovinsko delo so zdaj napadeni in blateni, zlasti pa oni moč, ki je največ storil. Toda ti nizki napadi, ta nizkotna zavist ne bo nikdar omajala naših poslancev, zlasti pa ne tovariša Pucelj.

Končno naj pripomnimo še eno stvar. Da ni slovensko časopisje na višku svoje dolžnosti, o tem čvkaajo že vrabci na strehi. Toda vsaj toliko bi pričakovali, da če se že ne morejo povzpeti do tega, da se bore za splošno koristno stvar, naj ji vsaj ne nasprotujejo. In z uslugami odbora za gradnjo Musilove proge delajo to.

Svoje najslabše izpričevalo si je napisalo slovensko časopisje v boju za dosego zveze Slovenije z morjem — in to je edin uspeh Musilovcev.

Ivan Mrmolja, narodni poslanec.

Novi davčni načrt.

Eden glavnih pogojev našega kluba za sodelovanje v vladi, lani v decembru, je bil izenačenje davkov. Tej naši zahtevi, pa ne more biti ustrezno z načrtom, ki ga je predložil finančni minister. Naš klub se je že svojočasno zavzel, za progresivni davek, to je za enoten davek po dohodkih. Zemlja in stalna mrtva imovina, ki nič ne nese, se sme biti podlaga za davek.

Razpravljali smo tozadevno z izdejalci načrtov v finančnem ministstvu, kjer smo deloma našli razumevanje. Anketa strokovnjakov v februarju in juniju pa je zavrnila ta načrt, ki sta ga izdelala Dušan Letica, načelnik v finančnem ministstvu ter Andrejčević, pomočnik min. za soc. politiko. Pač pa je prešla anketa mešan načrt različnih davkov sedmih načinov in sicer: 1. davek na zemljišče; 2. davek na poslopja; 3. na podjetja in obrt; 4. na obresti in rente, 5. na pridobivanje od-

delu; 6. na dohodek in 7. na premoženje.

Takšnega davčnega načrta mi gotovo ne moremo sprejeti, ker je po njem nemogoče: 1. izenačenje davkov, 2. ker je nemodern, 3. ker ne zmanjša, marveč poveča število uradnikov in 4. ker je krivičen, ko nalaga kmetu in obrtniku večje dolžnosti kot drugim stanovom.

Jaz sem že prvotno, ko smo začeli naše gibanje, obsodil v člankih davek na zemljo. Zemlja za kmeta ni drugo, kot sredstvo za obstoj. Zato je nepravilno reči: Tvoja zemlja je v tem in tem davčnem razredu, zato plačaš toliko davka, tudi če ni obdelana in če nič ne donša. Zemlja kmetu ni in ne more biti drugo, kot je rokovalcu njegovo orodje, delavcu stroj, uradniku pero. Če ti stanovi ne uporabljajo svojega orodja in stroja, potem jim nič ne donša. Kako naj potem od tega plačajo državni davek. Kar ne more država od teh zahtevati, tega tudi ni upravičena zahtevati od kmeta, da ji namreč plača davek od zemlje tudi tedaj, kadar mu nič ne donša. Zatorej je edino pravičen davek po dohodkih. Kdor ima, ta naj plača, bodisi tudi kmet, bodisi kdo drugi.

Ko smo na svojih strankarskih sejah večkrat razpravljali, o načinu plačevanja davka, so imeli posamezni kmetje — odborniki pomisleke, zaradi enotnega davka po dohodkih in sicer iz sledečih razlogov:

Kmet Janez je priden, varčen, skromen in izkaže na posestvu čisti dobiček; plača torej davek. Kmet Tone je nemaren zapravljivec in potratnež. On ne izkaže nobenega dobička, ne plača torej davka. V tem primeru, da je pridni Janez kaznovan, ker mora plačati davek, zapravljivi Tone pa ne plača nič ter se končno Janezu smeji, češ: Ti si garal za državo, jaz pa sem se za oni denar, ki bi ga imel dati državi, zabaval in užival.

Poglejmo ta predsodek in prepričali se bomo, da nima nihče razloga govoriti proti enotnemu davku po dohodkih, marveč:

Gre tu za direktne davke. Direktni davki so le mali del državnih dohodkov, čeravno nam delajo največjo preglavico in nevoljo.

Glavni viri dohodkov za državo so indirektni davki, carina in trošarina. Povrnimo se torej na primeru Janeza in Toneta. Janez je bil priden, varčen in je plačal direktni davek ker je pokazal ostanek ali dobiček. Tone je bil lakomisen in zapravljiv. Kupoval je za sebe in družino nepotrebne stvari, mogoče predrago obleko, ter zapravljval v gostilni. Dobiček, ki bi ga moral izkazati za svoj direktni davek, je v tem zapravil. Dal sem ga tovarnarju in krčmarju. Tone se je hotel izogniti davku, pa ga je vseeno plačal. Ako je imel tovarnar dobiček, na blagu, je on plačal davek, ako ga je imel kmet, ki je prodal tovarnarju surovino, je pa ta plačal davek za Toneta. Pri krčmarju je pa plačal trošarino na vino, ter na meso, če je jedel. Vidimo torej: Tone se je hotel izogniti direktnemu, pa je plačal indirektni davek. Razlog: jaz Janez, ki sem priden plačam, Tone pa, ki je potraten ne plača, odpade. Drugi razlog, ki govori proti enotnemu davku na dohodek in za različni mešani načrt je ta:

Prebrisani špekulanti, trgovci, podjetniki, zakrijejo svoje dohodke v bilancah, da se izognejo davku. Če je mešan način, pa pridejo dohodki z različnim mešanim načinom davka na dan. Z malo različno primero od one Janeza in Toneta pridemo tudi tu do zaključka.

Zasebni podjetnik ali trgovec, ki ni pokazal čistega dobička pri svojem podjetju ali trgovini, je naložil svoj kapital drugje v stavbah, zemljiščih, kar ne more skriti in bo zato obdavčeno. Če je denar, svoj skrit dobiček posodil kmetu, bo kmet v svoji napovedi, povedal, da ima dolg ter bo moral pove-

dati, kdo mu je posodil. Edino, če drži denar v skrinji lahko skrije dobiček. Tega pa ne bo storil podjetnik in trgovec.

Taka je torej vsa stvar in vsi pomisleki proti enotnemu davku po dohodkih morajo odpasti. Kdor od strokovnjakov pa govori za mešan način davka, mora imeti druge kakor opisane namene. Sklepam, da je za mešani načrt deloval razlog, da se zadene kmeta češ, kmet ne plača skoro nič davka. Teh nazorov je tudi finančni minister zato ni predložil načrta Letica in Andrejčevića za enoten davek. (V nekem razgovoru je menil rekel finančni minister Kumanudi: Kaj tožite kmetje o davkih, ko jih skoro nič ne plačate; pogledajte, koliko plačajo trgovci. Odgovoril sem mu: Trgovci ne plača nič svojega. On je le posrednik. Kar plača in ima, gre na račun producenta in konsumenta.)

Predloženi davčni načrt so izdali finančni uradniki in profesorji, predavatelji narodnega gospodarstva, samo na podlagi njihove stručne ankete, ne da bi ga dali v pretres ali razpravo prizadetim državljanom, njih ustanovam ali pridobitnim organizacijam.

Načrt zakona naj bi bil tudi sprejet kar na brzo roko po skrajšanem postopanju, brez razprave v parlamentu. To naj bi bil torej zakon izenačenja, po volji naroča. Če to ni atentat nad sodobno pravico širših slojev naroda, je pa zločin nad konsolidacijo države. Novi davčni načrt je tudi protustaven.

Člen 116. ustave pravi: »Davčna obveza je obča. Vse državne dajatve so enake za vso državo. Davek se plača po davčni moči in progresivno...« Tako govori ustava, ki nam mora biti zakon. Davčni načrt pa je protiven temu zakonu.

Kako se more urediti enoten davek za vso zemljo, če določimo zemljiški davek na imovino ter posebno na poslopja. — Pri nas je kataster izdelan, srbski in črnogorski deli države ga pa nimajo. Načrt govori, da se bo tam po zaslišanju uredilo davčne razrede za zemljo. Torej ne po strokovnjaški uredbi nego po prijateljsko. Glede davka na poslopja: V Sloveniji so moderno urejena kmetijska poslopja. V Srbiji, Makedoniji, Bosni in drugod pa priprosto, po starem. Kmet v onih krajih ima iste dohodke in še manj izdatkov, kakor v slovenskem delu države. Nima okusa za stavbe. Naš je zadolžen, kmet tam doli pa ima prihranke. Kako naj bo tu davek enak po davčni moči. Če moram jaz plačati od stavbe, ki mi nič ne nese, oni pa, ki ima denar in manj vredne stavbe, pa ne plača. To je krivično in protustavno. Ali se mar hoče, da podremo pri nas stavbe, da se tako rešimo tega davka, da bomo z južnimi brati enaki. Ne in ne! Predlog davčnega zakona na podlagi mešanega sistema, ne sme postati zakon.

Naš poslaniški klub bo storil svoje. Mi smo tu za pomoč pri urejevanju države. Podpiramo vlado pogojno. Ne moremo pa nositi odgovornosti za tako krivični zakon. Ta bi kmeta tudi obremenil z novo cenitvijo katastralnih dohodkov po sedanjih vrednostih, kar bi bilo za kmetovo svobodo smrtni udarec.

Račun brez krčmarja.

Kot pravi kmetijski list piše navadno »Domoljub« na uvodnem mestu le o brezverski šoli, o svobodnem miselstvu, proti sokolstvu in o sličnih stvareh, ki so zelo važne za gospode, ki so pa precej brezpomembne za kmete.

V zadnji številki pa je posvetil »Domoljub« izjemoma svojo pozornost izvozni carini na svinje. Ne sicer zaradi tega, ker sočustvuje s kmetom in ker hoče kmetu pomagati, temveč samo zato, da more udariti po tovarišu Pucelju, ki je »Domoljub« in vsem klerikalcem sila ne-

prijeten trn v peti. Da je temu tako, priča neovrgljivo dejstvo, da ni »Domoljub« niti enkrat povzdignil svojega glasu, ko je bila začasa Korosčeve vlade izvozna carina na govejo živino desetkrat višja ko danes. In prav tako je »Domoljub« molčal, ko je bil izvoz živine nemogoč in molčal je tudi tedaj, ko so ljubljanski klerikalci zahtevali prepoved izvoza živine, poslanec Duličič pa rekvizicijo poljskih pridelkov. Ne kmetijski interes, temveč strankarsko sovraštvo je torej vzrok, če se vendar enkrat briga tudi »Domoljub« za kmetijske interese.

Sovražstvo pa je bilo še vedno slab svetovalec in zato so vsi »Domoljubovi« zaključki napačni, v kolikor niso iz zlobe sploh namenoma lažljivo priobčeni. Prav posebno pa se moti »Domoljub«, če misli, da bo z zavijanjem resnice škodoval tovarišu Pucelju. V tem oziru je vse njegovo namigavanje samo račun brez krčmarja, kar bomo na kratko dokazali.

»Domoljub« pravi, da se je na seji načelstva Kmetijske zveze razpravljalo o gospodarski politiki poljedelskega ministra. »Iz sprejete resolucije je razvidno, kakšne določbe naklanja g. Pucelj s svojimi samostojneži kmetiskemu ljudstvu.« Poročilo »Domoljuba« je neverjetno drzna infamnost. »Domoljub« je zamolčal vse, kar se je govorilo na seji, ker bi potem moral priznati, da je prav to. Pucelj storil vse, da razveljavi povišek carine. In ker so to sejalci Kmetijske zveze znali, niso v resoluciji niti z besedo omenili tovar. Pucelja, temveč edinole vlado.

Zgodovina povišanja izvozne carine na svinje je namreč sledeča: Kronski svet v Ljubljani je vsled velike draginje načelno sklenil, da se poviša izvozna carina na neobhodno potrebna živila, zlasti na moko, mast in prašiče. Hotela se je povišati tudi izvozna carina na govejo živino, kar pa je z odločnim nastopom preprečil tovar. Pucelj.

V Beogradu so nato uporabili razni posestniki velikih klavnic in konservnih tovarn dopust tovariša Pucelja v to, da so utihotapili naredbo, po kateri se zvišuje izvozna carina na prašiče, ki so težki nad 60 kilogramov od 200 na 1000 dinarjev. Za mesne izdelke bi pa ta carina odpadla, ker bi se tako, po lažnivi pretezi klavničarjev, ščitila domača industrija. Posledica te naredbe bi bila, da bi cena prašičem silno padla, ker bi bil njih izvoz nemogoč, izvoz mesnih izdelkov pa bi bil mogoč ko preje. Vsled padca cen bi klavničarji kupili živino po ceni, mesne izdelke bi pa prodajali po isti ceni ko preje.

Toda kakor »Domoljub«, tako so delali tudi klavničarji račun brez krčmarja. Prezgodaj so si meli roke, ker niso računali na tovar. Pucelja. Ko se je namreč tovar. Pucelj povrnil z dopusta v Beograd in videl to nemumno in škodljivo naredbo je takoj podvzel vse korake, da naredbo ukine, oziroma da odpravi vsaj njene najbolj kričeče določbe. Zato je bila zvišana izvozna carina na mesne izdelke v enaki meri ko na živino. Posledica tega je bila, da je bila nakana »utihotapcev« klavničarjev preprečena in da niso mogli več lažrabljati kmeta.

Da se je vzelo za mejo pri plačevanju carine ravno 60 kilogramov težke prašiče je seveda nezmisljivo prve vrste, kar ve vsak kmetovalec. Zato je tudi podvzel tovar. Pucelj vse korake, da to nezmisljivo odpravi in sicer še dosti prej, ko pa je pričel o tem razpravljati slavni odbor Kmetijske zveze. Gospodje pri Kmetijski zvezi so se zganili šele tedaj, ko so slišali, da je za ukinitve le kvarne odredbe vse v toku. Po starem klerikalnem receptu so si namreč mislili: Sedaj pričnimo kričati o povi-

šani izvoznih carin na prašiče in ker bo ta skoraj ukinjena, pa bodo naši zapeljanci mislili, da smo to dosegli ml. Toda gospodje pri Kmetijski zvezi! Tisti časi, ko so bili v Sloveniji sami zapeljanci, so minili. Danes stopa na plan zavedno kmetijsko ljudstvo in to je spoznalo Vašo sleparijo in jo obsodilo.

Obsodilo pa je tudi to, da metete, čeprav se širokoustite kot prijatelji kmeta, dosledno poljedelskemu ministru polena pod noge in to celo tedaj, kadar brani kmetijske interese.

To ste delali tedaj, ko se je boril tov. Pucelj za zvezo Slovenije z morjem, to ste zakrivali, ko so se naši poslanci potegovali za prost izvoz živine in to ste zagrešili tudi sedaj, ko gre za ukinitve izvozne carine na prašiče. Ker vedno mislite na to, kako bi ubili SKS in ministra Pucelja, ki so nevarni Vaši koristarski stranki, nikdar pa se ne ozirate na koristi kmeta.

To je »Domoljub« s svojim zgriženim računom vnovič dokazal in zato — hvala mu!

Metliški shod.

Shod, kakor ga še ni zlepa doživela Metlika, je bil shod SKS pretečeno nedeljo v Metliki. Do 500 samih zavednih in resnih mož in med njimi okoli 400 do 30 let starih posestnikov, se je zbralo ta dan, da bi poročilo svojih poslancev in da manifestira za kmetijsko misel in za njeno nositeljico SKS.

Slaven po svojem nastrojenju je bil metliški shod, impozanten po številu zborovalcev, učinkovit po njih resni volji in pomembni po resnih govorih. Videlo se je na prvi mah, da zbore stranka, ki dela in ki se bori proti hujšakstvu, križarstvu in neresnosti.

Shod je otvoril metliški župan Fleischman, ki je po kratkem nagovoru predlagal za predsednika shoda tov. Bajuka, čemur je shod živahno pritrdil.

Kot prvi je govoril nato predsednik kluba samostojnih poslancev, tovariš Rajar. Vseskozi stvaren in miren je bil njegov govor in pred zborovalci se je odkrivala razveseljena slika dela za ljudstvo, ki so dovršili poslanci SKS. Njegov govor je hotel motiti neki klerikalec, pa je tako nalezl, da je hipoma umolknil. Ni bilo na metliškem shodu prostora za prazne kričaje, temveč tu so zborovali moške, ki hočejo kaj zvedeti, ki se hočejo prepričati, če so poslanci, katerim so zaupali svojo usodo, tudi moške na mestu ali ne. Ko so pa poslušali stvarni govor tovariša Rajarja, pa so videli, da je bila njih izbira srečna in da so pravim možem zaupali svojo usodo, kajti poročilo dela je bilo poročilo tovariša Rajarja.

Ko se je pogojevalo odobravanje za govorom tov. Rajarja, je, viharno pozdravljen, povzel besedo tovariš minister Pucelj. Temperamenten in učinkovit je bil govor ministra Pucelja in videlo se je, da je imel posebno srečen dan. Z napeto pozornostjo je vse sledilo njegovemu poročilu, ki je doseglo višek, ko je razložil tov. Pucelj ves boj za izvoz vina na Češko. (Ker je še vedno polno zavistnežev na delu, da bi

oslabili utis tega doseženega uspeha, poročamo o tem delu govora tovariša Pucelja obširneje. Op. uredništva.)

Izvoz našega vina na Češko bi moral biti že davno dosežen in sicer tedaj, ko so ga dosegli Italijani in Francozi. Čehi so bili pripravljene že tedaj dovoliti uvoz našega vina, toda nihče od naših državljanov se za to nismo zmenili. (Gospod Korošec, kaj pravite na to? Op. ur.) Povdariti je treba, da se more na Češkoslovaškem znižati carina le po tem zakonu, pri nas pa potem naredbe. Če se je sedaj doseglo dovoljenje za uvoz naših vin, potem je s tem šele prebit prvi led. Greh klerikalcev je namreč tako velik, da se naenkrat sploh ne da popraviti! Toda z doseženim dovoljenjem za uvoz naših vin, je dana možnost, da gremo korak naprej in da pri priložnosti pogajanj dosežemo tudi znižanje češke uvozne carine na naše vino. Minister Pucelj je kot edini minister osebno vabljen na Češko ob priložnosti proslave 28. oktobra in ker je sedaj češki ministrski predsednik agrarec Švehla, je upati, da bo doseženo tudi to. Vendar ta se že danes izplača izvoz boljših vin, ker ima na Češkem vino zelo visoko ceno. — Ne glede nato pa bo storil minister Pucelj tudi vse, da pribori še ostali trg našemu vinu. Posebno poljski trg, ki rabi zelo mnogo vina. V ta namen je že poslana komisija na Poljsko in v kratkem bo sklenjena slična konvencija s Poljsko ko s Češko. Da so ta izvajanja naredila v vinorodni Belokrajini najboljši utis, je jasno.

Tov. minister Pucelj je nato nad vse zanimivo govoril o našem notranjem in zunanjem položaju ter o bodočih smernicah našega dela. Vso pažnjo bomo posvetili ureditvi carinskega vprašanja in pa za kmeta pravičnem izenačenju davkov.

Velik utis so napravila tudi pojasnila tov. ministra Pucelja o zvezi Slovenije z morjem in o intrigah Musilovcev.

Konec svojega govora je posvetil tov. minister Pucelj kmetijski misli in pa napadom na njegovo osebo. Marsikatera pest se je tedaj stisnila, ko so ljudje doznali za podlosti, ki si jih naš pošten narod ne more niti misliti. Toda zato pa je tudi narasla trdna volja, da je treba iti v boj za kmetijsko misel, nepremagljivo osvoboditeljico vsega kmetijskega ljudstva. In glasno je udarilo na plan odobravanje, ko je končal tov. Pucelj svoj govor, burno je zadonela manifestacija za SKS, njen program, njeno delo in njene poslance.

Ko je govoril še tovariš Ogrič za obrtnike in ko so se prebrale in soglasno odobrile resolucije, je bil zaključen shod, ki je bil sijajna zmaga SKS in zaslužen ponos napredne Metlike in vse lepe Belokrajine. Zveza zavedna Belokrajina, živeli zavedni naši borci ob Kolpi!

Resolucije

sprejete na metliškem shodu, se glase:

1. Zahvaljujemo se tovarišu ministru Pucelju, da je izposloval izvoz vina v Čehoslovaško, obehem pa nujno prosimo, da se Belokrajina

pri izvozu kolikor mogoče upošteva, ker živi od vinogradarstva in izvoza živine.

2. Da povzdignemo v Belokrajini gospodarstvo in pripomoremo našemu kmetu do večjega blagostanja, prosimo, da se pri nas pospešuje in podpira živinoreja. Omogoči se naj živinorejcem dobava umetnih gnojil po znižani ceni.

3. Za Belokrajino naj se ustanovi gospodarska in gospodinjiska šola.

4. Izrekamo našemu tovarišu ministru Pucelju in tovarišem poslancem SKS za njihovo uspešno delovanje za kmetijske koristi naše zaupanje in jih pozivljamo, da v zapčetem boju za napredek kmetijstva neustrašeno vtrajajo.

Naš narod vstaja.

Žalostne povojne razmere se polagoma zboljšujejo. Naše gospodarstvo napreduje in tudi moralne prilike se zboljšujejo. Počasi pričenja delovati blagoslov svobode in danes moremo že reči, da ne morejo biti naš ideal predvojne razmere, temveč, da nismo mogli razviti vseh svojih sil, s svobodo pa je dana možnost za razmah vsem dobrim silam v narodu in da je teh dosti in dovolj krepkih, smo imeli priliko opazovati pretečeno nedeljo v Veliki Loki.

Prostovoljno gasilno društvo v Veliki Loki si je zgradilo namreč nov in lep Društveni dom. Da pokrije društvo precej velike stroške, je priredilo društveno veselico, ki se je kaj prijetno razlikovala od običajnih. Žalostna navada društvenih veselice je, da pospešujejo iz ozir na čim večji dobiček samo zapravljanje in pijančevanje, dočim se pušča vzgojna stran veselice čisto ob strani. Vri Velikolokanji pa so se temu izognili in zvezali koristno s prijetnim. Z veselico so namreč združili okusno pripravo sadjarske razstave z otvoritvenim predavanjem o sadjarstvu. Tako so pokazali Velikolokanji pot, ki jo morajo iti vsa naša društva. Ne samo zabava, temveč naobrazba mora biti ravno tako zastopana na vseh društvenih prireditvah. Le tako se ne bodo veselice izpreminjale v grdo pijančevanje, le tako bo imel narod od njih pravo korist. Prepričani smo, da bo vzgled Velikolokanov našel obilo posnemovalcev in da smo ob začetku velikega mravnega preporoda naroda. Mi to trdno verujemo, ker je prišel podnet za sadjarsko razstavo iz naroda samega in je s tem dokazano, da ima narod zmisel za zdravo in plemenito zabavo in naobrazbo.

Sadjarska razstava je bila prirejena v Društvenem domu in kakor rečeno, zelo okusno urejena. Razpostavljenih je bilo 97 vrst najboljšega sadja. Prvo priznanje za razstavljeni sadje je dobil posestnik Ig. Barle iz Roj. Priznanje pa se je izreklo posestnikom: Antonu Urbančiču iz Catežu, Francu Novaku iz Breze, Francu Bukovcu iz Velike Loke, Grmovku iz St. Lovrenca in Alojziju Glušiču iz Velike Loke. Obisk razstave je bil zelo dober in priznanje vsesplošno.

Ob pol tretji uri popoldne je zaznamil signal iz roga pričetek pred-

avanja. Okrajni ekonom g. Kafol je na lep in lahko umljiv način razložil strokovnjaško gospodarsko važnost sadjereje. Povdaril je, da ne slovi Velika Loka zaman že celo vrsto let po svojem naprednem delu. S prireditvijo razstave in predavanja se je Velika Loka vnovič izkazala, ker je dokazala, da ji ni le za zabavo, temveč tudi za koristno delo.

Po predavanju se je pričela veselica, ki je bila prava domača in neprisliljena zabava. Ob osmih zvečer je bila veselica zaključena in vse je šlo osveženo in veselega duha domov. Omeniti moramo, da so bile od 1 ure naprej vse gostilne zaprte. Tako skrbi zdrav in napredka željen narod za svojo bodočnost.

Naš narod vstaja! Čast Vam, Velikolokanom, da ste dali podnet ravno Vi, da moremo zabeležiti to razveseljivo dejstvo. Vsem tovarišem in tovarišicam pa, ki hočejo biti borci za kmetijsko misel kličemo, da tudi oni posnemajo vzgled Velikolokanov ter da združijo vsako zabavo s koristnim. To je predpogoj kmetijske osamosvojitve in zato, ravajte se po tem!

Velikanske ne-zgode na Gorenjskem.

V petek je zadela selško dolino velikanska nesreča. Utrgal se je oblak, kar je povzročilo katastrofalne posledice. Hudournik je mahoma narasel tako, da je odnašal vse, kar mu je bilo na poti. Cele smreke je odnesel s seboj in skoraj je bila zasuta stara struga in sedaj teče voda po cesti. Voda je odnesla dve hiši, z nekaterih njiv vso zemljo in vse pridelke. Vsi mostovi so porušeni in ves promet je zaprt. Na enem mestu je tudi razdejana cesta in treba bo težkega dela, da bo promet zopet vpostavljen. Človeških žrtev k sreči ni bilo, ker so bili ljudje čuječi in so pravočasno ubežali. Prebivalstvo je najboljše zadeto in je pomoč nujna.

Na iniciativo naših tovarišev je že odšla uradna komisija, da pregleda storjeno škodo. Žal bo prišla komisija nekoliko prekasno, ker bi se videla slika razdejavanja v vseh svojih grozoti ravno najbolje v soboto, tik po katastrofi.

Enako občutna škoda je zadela prebivalstvo v krajih od Tržiča do Kokre. Tudi tu se je utrgal oblak in upoštoil pokrajino. Naliv vode je bil tako velikanski, da je voda v nekaterih potokih mahoma narasla za pet do 6 metrov. Voda je udarila v hiše in odnašala orodje in živila, celo kruh iz peči. Na cesti je nanosila tako težke hlode, da je bila cesta čisto zaprta. Kako silen je bil naliv, priča to, da je bil majhen potok Rupnica pri izlivu v Kokro večji, od sedaj ne ravno majhne Kokre. V Tržiču je zahtevala voda tudi dve človeški žrtvi in sicer sta bila odnešana dva delavca. Truplo enega so že našli. Tudi tu je pomoč nujno potrebna in bodo zato storili naši poslanci vse, da dosežejo, kar je sploh mogoče.

Med prebivalstvom je vzbudilo silno ogorčenje, da se za nesrečne kraje prav nič ne briga posl. Brodar, ki je ravno tu dobil največ gla-

sov. Pa kakor vse druge grehe klerikalcev, bo morala tudi tega popraviti naša stranka.

Darila za tiskovni sklad SKS.

Državni svetnik tov. Ivan Škarija 334 kron.

Na sestanku krajevnih odborov SKS za kranjski okraj je nabral tov. Novak 3866 kron.

Tov. Ant. Lipovšek iz Grubove je nabral v veseli družbi v Mariboru 520 kron.

V gostilni Rodé v Predgradu je bilo nabranih 155 kron.

Tov. Ivan Meršolj iz Kranja je daroval 200 kron.

Tov. Franc Rebolj ml. je daroval 134 kron.

Krajevni odbor SKS v Primorskem je nabral 60 kron.

Tov. Urbančič v Catežu pri Veliki Loki je nabral 200 kron.

Skupaj 5335 kron.

Vrhim darovalcem izrekamo iskreno zahvalo!

Tovariši, nabirajte pri vsaki priliki prispevke za naš tiskovni sklad!

Občni zbor SKS.

bo dne 27. novembra v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnikstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Poročila poslanecv.
4. Poročilo blagajnika.
5. Volitev članov v glavni izvrševalni odbor.
6. Volitev članov okrožnega odbora.
7. Volitev načelnika in podnačelnikov strank.
8. Volitev blagajnika in dveh preglednikov.
9. Revizijska organizacijskega rešila.
10. Slučajnosti.

Vsi krajevni odbori, ki še niso izvolili delegatov za občni zbor, naj to nemudoma store. — Ivan Pipan, načelnik SKS.

Pokrajinske vesti.

(Važna seja načelnikstva SKS.) je bila v ponedeljek, dne 2. oktobra. Seje sta se med drugimi udeležila tudi poslanca Majcen in Rajar. Izbrpno so se obravnavale vse tekoče zadeve, zlasti pa je bila posvečena debata skupščini predloženemu novemu davčnemu načrtu, reviziji vseh carinskih postavk ter ljubljanskim občinskim volitvam. Storičenih je bilo več važnih sklepov, od katerih omenjamo nekatere. Novi davčni načrt pozdravlja naša stranka le v toliko, v kolikor stremi za izenačenjem davkov, kar je naša stranka pri vstopu v vlado zahtevala. Soglasno pa se je tudi konstatiralo, da je v novem davčnem načrtu toliko za kmetovalca nesprejemljivih določb, da SKS davčnega načrta v sedanji obliki nikakor ne more odobriti. Naše poslance se je zato pooblastilo, da dosežejo potrebne izpremembe. V ta namen se je dalo poslancem najširše pooblastilo. — Soglasno se je dalje ugotovilo, da sedanje carinske postavke nikakor ne odgovarjajo kmetiskim interesom. Zato zahteva SKS z vsvo odločnostjo popol-

Zakaj je nastala SKS.

Naši dedje so bili pravi sužnji graščinske gospode. To vidimo, če pogledamo graščinska poslopja, v katerih so še danes sledovi krutega mučeništva, ki so ga trpeli podložni tlačani. In ti tlačani so bili kmetje. Še se vidi tu in tam strašne podzemeljske ječe, brez vrat in oken, v katerih je bila le mala luknja, skozi katero so vrgli nesrečneža v ječo. Skozi to luknjo so mu po vrvi spuščali dnevno malo pokvarjene hrane, dokler je bil toliko pri moči, da jo je revez jemal. A ko je zbolel in ni mogel vzeti v ječo mu spuščene jedi, so prestali s tem ter ga pustili — brez jedi, brez vsakih zdravil in seveda tudi brez zadnjih tolažil, čeprav je bila v gradu kapela in duhovnik, ki pa ni bil pokorni sluga Kristusovih nauk, ampak grajske gospode.

Graščak je bil neomejen gospodar čez tlačana, njegovo ženo, njegove sinove in hčerke. Ni ga oviralo človeško dostojanstvo, da ne bi izrabljaj v svoje pohotne namene tlačanovo ženo ali hčer. Ko se je ženil tlačanov prvorojenec na bajto, ki ni bila očetova, temveč tudi gospodova, je moral rad ali nerad pripeljati ženini svojo nevesto v svatovski obleki, seveda čisto skopano v grad pred graščaka, kateri jo je lahko, ako mu je bila všeč, natanko preiskal, če je

res povsod dobro umita in sposobna za močitev. Ženin je moral med tem časom čakati pred grajskimi vrati, in ko je graščak izvršil svoj posel po svojem razsodku, je nevesti dopustil, da je šla z ženinom pred oltar k poroki. — Seveda nevesta pa boječa, da bi jo mogoče ženin sovražil, če mu pove vse kako in kaj je bilo pri gospodu, je molčala. Prvorojenec pa je imel pravico, da je postal naslednik očeta v bajti.

Če bi se pa kdo protivil graščakovim zapovedim, je bil kot upornik ubit kakor pes, ali pa živ pokopan v uvodoma omenjeno ječo. Tako se je godilo stoletja in stoletja. To nam dokazujejo ustna izročila naših prednikov. Že v onih časih pa smo imeli samostojneže, ki so umirali na vse načine in pod najgroznejšimi mukami, samo naravne smrti jih grajska gospoda ni pustila umreti. Vseeno pa je bilo samostojnežev vedno več in več! Neprestano so rasle vrste kmetov, ki so se hoteli osvoboditi nevdržnega gosposkega jarma, grenkega gosposkega biča!

Ze vidimo združene kmečke trume upornikov, ki se dvigajo proti tlačiteljem.

Pojavi se kmetiski upornik Matija Gubec. — Tudi on je bil samostojnež, če tudi se takrat še niso nazivali s tem imenom. Matija Gubec zbere tedaj svoje pristaše, da se bujejo za »Staro Pravdo«, ali vsaj,

da izvojujejo in uveljavijo pravice, podeljene kmetom od tedanjih cesarjev. Toda graščaki so znali vedno oblasti preslepti s tem, da so slikali kmete kot upornike zoper cesarja in državo. Prav tako, kakor znajo današnji klerikalci slepti svet, ko kažejo na samostojne kot upornike proti veri in Bogu, kar ima na sebi prav toliko resnice danes, kakor za časa Gubca. Ne pomaga nobeno zavijanje, zgodovina vsaj poznejšim rodovom odpira oči in jih uči.

Ko so Gubca ujeli, ga je grof Tahi v sporazumu z zagrebškimi nadškofom Draškovićem dal posaditi na železen, v ognju razbeljen stol in ga ukazal kronati z železno, razbeljeno krono, da se je v pravem pomenu besede ocvil. V istem času, ko se je kmet Gubec pekel in cvrl, je na povleč žvonilo po vseh zagrebških cerkvah v svarilo drugim kmetiskim samostojnežem.

Umoril so Gubca, toda duh iz njegovega mučeniškega prestola se je čim dalje bolj širil med kmetiskim ljudstvom in kmalu potem pride že do uporov na Gorenjskem. Tam so bili gospodarji brižinski škofje, ki so imeli svoje valpte. Tudi gorenjski kmet bi bil rad kdaj pojedel jelenovo ali gamzovo pečenko, toda to mu je bilo prepovedano. Če je kmet ustrelil ali vprovil tako žival, so ga greslali za smrtnega grešnika, in če so mu milostno še življenje pustili, je moral v znak smrtnega greha in kot

v pokoro nositi po več let jelenove roge privezane na glavi, v svarilo drugim. Vsled takega ravnanja so se tudi Gorenjci uprli, pa so istotako v krvi žalostno podlegli. Gubčev duh pa kljub temu ni zaspal in živel je dalje. Vsled krute kazni je bil na videz sicer pokopan, toda ostal je skrit v junaških kmetijskih srcih. Na dan ž njim pa se je bilo težko pokazati, ker je vsakdo vedel, kakšna usoda ga doleti.

Pozneje so prišli k nam Francozi. Pregnali so tlačitelje in dali svobodo. Kmet je postal sam svoj gospodar. Nastala je država Ilirija. Ljubljana pa nje glavno mesto. V Ljubljani smo že tedaj, pred več kot 100 leti imeli svojo univerzo. Kmete so učili obdelovati zemljo, dali so jim za to primernega orodja in tako se danes imenujemo vozove s širokimi platišči, »parizarje«, ki jih še danes uporabljajo po močvirnih krajih. Niso pustili več loviti moških za vojake, dali so jim pozivnice, s katerim so vriskaje in prepevajoč šli »ti mladi fantje« na nabore. Služiti so morali le določena jim leta, preje pa kar za večno. Odpravili so desetino, mesto iste je plačal kmet davek in sicer v franku (francoskem denarju). Zato se še danes daviš od starih ljudi, ko plačujejo davke: »Danes sem »fronke odrajal«.

Vse to pa ni ugajalo naši gospodi. Zato je šla ter pričela, iz Avstrije podprta, na skrivaj kazati Francoze

kot brezverce, čeprav imamo menda iz Francoske največ svetnikov v pratiki.

In res! Ker v teh časih še ni bilo med kmeti ljudi, ki bi znali brati in ker tudi časopisov še ni bilo, katere so nadomeščali le »Štekljarji-križemavharji« in berači, ni ljudstvo moglo priti do prave resnice, do pravega spoznanja. Zato je šlo na lim gospodi ter se uprlo Francozom in s tem prešlo vsled brezvestne hujškarje zopet v suženjstvo prejšnjih tlačiteljev.

Tudi danes je tako. Imamo »Štekljarja«, ki se imenuje »Slovenski gospodar«. On kaže danes na Srbe kot na naše izkoriščevalce in brezverce. A »križemavharji«? To so po eni strani »Domoljubi«, po drugi »Slovenec«, in res ne vem, katere in koliko mavh jim visi čez široka pleča. Toda vsaka ima poseben predal, v katerega love še neumno ljudstvo. En predal je za dobrobit kmeta, drugi zopet za delavca, najglobčiji je pa seveda oni za izrabljanje svete vere v politične namene in v svojo širokoplečno osebno korist. In tako so nas pod krinko krščanstva spreminili v svoje poslušne ovčice.

Pa je prišla svetovna vojna. Tu so ti dali razna gesla, kakor: »Vse za vero, dom, cesarja.« — »Tam je sladko umreti.« — »Pojdeš naravnost v nebesa.« — »Moramo zmagati, ker Bog je z nami.« — »Gremo v boj za Njega Apostolsko Veličanstvo, co-

no revizijo vseh obstoječih carinskih določb in so poslanci SKS pooblašteni, da to revizijo dosežejo. — Ljubljanski občinski volivci se SKS oficijelno ne udeležijo. V prvi vrsti zaradi tega, ker ni strogo podeželska stranka zainteresirana pri ljubljanskih občinskih volitvah. Na drugi strani pa branijo udeležbo SKS novi občinski volilni red in pa posebne razmere, ob katerih se bodo vršile ljubljanske občinske volitve. Če bo načelnstvo SKS priporočilo svojim volilcem, da celotno glasujejo za katero od nastopajočih skupin oziroma strank, ali pa dajo volilcem prosto roko, o tem bo odločila ena prihodnjih sej. — Z zadovoljstvom je sprejel načelnstvo SKS na znanje poročilo svojih poslancev, da bo polovična prepoznana za krmila dosežena in da so tudi v teku predpriprave za pridobitev živinske soli po znižanih cenah. Enako je pozdravilo načelnstvo SKS, da je tov. Pucelj dosegel, da se sklone tudi a Poljsko dogovor glede izvoza našega vina. — Sklenjenih je bilo nato še par važnih točk glede organizacije stranke.

(Sestanek krajevnih odborov SKS za kranjski okraj je bil v ponedeljek, dne 9. t. m. Na sestanku so bili zastopani vsi naši odbori ter je sestanek tako po svojem poteku, ko tudi po svojem obisku jasno dokazal, da je v kranjskem okraju SKS na pohodu in da ni daleč čas, ko bo kmetijska misel tudi zmagala. Sestanek je otvoril s lepi nagovorom tov. Novak in Jame, na kar je poročal tov. minist. Pucelj. Ker nam je popolnoma nemogoče prinesiti njegov govor celoti, priobčujemo le najvažnejše stvari. Potem ko je tovariš Pucelj izjavil vzroke današnjega nezadovoljstva, je prešel na notranjepolitični položaj v državi ter na hrvaški vprašanje. Dr. Korošec je po pisavi klerikalnih listov eden najbolj zmernih poslancev. Toda ta poslanec ni tekom dveh let v skupščini niti enkrat govoril, razum nekoč, ko ga je zdelal minister Pribečević, da je bilo groza. Dr. Korošec tudi ni v nobenem odboru, kjer se vrši ravno najbolj važno delo, temveč prepušča, da v finančnem odboru zastopa SLS Stanovnikov atek. Lep voditelj stranke, ki skrbi samo za to, da nikjer nič ne dela! — Zaradi železnične mizerije je interpeliral tov. ministra Pucija tov. Hajrihar. Tov. Pucelj je pojasnil, da se bo naša stranka tozadevno podvzela, poročamo prihodnjič, ker bi si drugače naše klerikalne stranke hotele prilastiti zaslug naših poslancev. — Na seji se je poročalo dalje o velikih vremenskih neizgledih na Gorenjskem in se sklenili potrebni koraki za prvo odpravo. — Razpravljalo se je končno o gorenjski kmetijski šoli. V proračunu je že dovoljen prvi kredit za šolo. Težkoče so le v tem, da še ni dosežena sekvestracija brdske graščine. Z ogorčenjem se je vzel na znanje, da brani grofice socialistični poslanec dr. Korun. Z odobravanjem se je vzel na znanje, da je postavljen sekvester, kajti gospodarstvo na brdski graščini je bilo v resnici katastrofalno. — Tov. predsednik Pirč je nato pozviljval vse, naj delujejo z neumorno silo za naš tiskovni sklad. Njegov poziv je imel

popoln uspeh in je bilo hipoma nabranih po tov. Novaku 3866 k r o n. — Govorili so nato še tovariši Novak, Hočevar, Azman, Hajrihar in drugi, nakar je povzel zaključno besedo tov. minist. Pucelj. Dejal je med drugim: Če smo še tako revni glede tiska in glede drugih sredstev, smo bogati po svoji kmetijski misli. Ta misel je tako razumljiva, tako jasna in tako potrebna, da mora zmagati. Če bi tudi bilo konec SKS, potem bo vseeno že drugi dan ustvarila kmetijska misel novo stranko. Vse polno strank je, ki pravijo, da so tudi one za kmetijsko misel in zatirajo, da so naši prijatelji, toda neresnično je vse njih zatiranje, zakaj v glavnem zakonu kmetijske misli se ne strinjajo z nami. Ta glavni zakon pravi, da mora kmetovalec svoje pridelke čim boljše prodati, da morajo imeti kmetijski pridelki dobro ceno. Tera vam pa nikoli ne pripoznajo, ker tu je zadet njih žep. Ko je še tov. Pucelj z nedoseženo ironijo pojasneval razne klevete nasprotnikov, je še enkrat pozval vse, da delajo za zmago kmetijske misli, za svoje pravice.

Ob najlepšem navdušenju je bil nato zaključen sijajno uspeši sestanek.

(Za »Kmetijsko družbo«) je nakazal tov. minist. Pucelj iz sredstev proračuna 400.000 kron.

(Vse tovariše zaupnike, ki so prejeli izkaznice) za polovično vožnjo na Bled ob priliki kmetijskega praznika, prosimo, da vrnejo v najkrajšem času preostale izkaznice na naslov SKS v Ljubljani. Obenem naj poravnajo račun za prejete in oddane izkaznice.

(Ta preklicana vlada) je po mnenju klerikalcev prav vsega kriva. Če nima kak študent denar za šolanje, pa je temu vlada kriva, ker mu ne da štipendije. Če je vojak slabo oblečen, je zopet vlada kriva, ker mu ne da boljše obleke. Če se pobirajo davki, da se da študentu štipendijo, vojak pa obleko, potem je zopet vlada kriva, ker ne najde drugih virov. Skratka vsega je vlada kriva in če ni solca o pravem času, tedaj je tudi temu vlada kriva. Le v enem oziru je vlada brez krivde. Kak krik je bil o nezmožnosti vlade, ker je padla naša valuta. Sedaj pa, ko se valuta popravi, ko dobiva naš denar zopet veljavo kljub vsem klerikalnim hujskarijam — molči vse opozicijske časopise, ker bi bilo treba priznati, da je vlada tudi tega kriva, da naš denar raste! Nezaslišano od vlade, da dela včasih tudi dobro, ker potem ne morejo klerikalci tako lagati in hujskati, kakor bi hoteli.

(Junaki Musilove proge) silno radi kriče o strokovnjaki polnosti Musilove proge. Pa si oglejmo zaenkrat te slavne junake. Musil je žid, ki je zainteresiral za progo par sebičnežev. Na čelu agitacije za Musilovo progo je pozabljeni poslanec Skuli, ki se je med vojno proslavil z denunciacijo tov. Pucija. Figura comica pa je dr. Sajovic, ki se sedaj uči radikalni program in sicer z zelo slabim uspehom. (Ravno pretekli teden je dobil iz Beograda neko vprašanje, na katero še sedaj ni našel odgovora.) Potem so se pa pridružili tem ljudem še taki, ki sicer zelo radi govorijo o svoji lojalnosti in spoštovanju do zakona, ki bi pa hoteli sedaj nasprotovati zakonu, kakor n. pr. g. Dragotin Hribar. Da završuje skupino junakov kočevska porodica, je razumljivo. So torej sami slavni junaki, ki se pa proti zakonom določenim železnici Kočevje-Vrbovsko ravno tako zamaž bore, ko slavni junak iz bojev z mlini na veter.

(Tudi najbolj neumne stvari) verujejo ljudje. K ženi tovariša Pucija je prišel znani klerikalni fotograf iz Višnje gore in jo prosil, da mu odstopi nekaj izvoznice za svinje. Sicer brihtni klerikalec je nasel klerikalnim listom, čeprav bi moral znati, da izvoznice sploh več ni in to po nemali zaslugi tov. Pucija. Lahko si mislimo, da je imela žena tov. Pucija za naivnim klerikalcem svoje veselje in da ga je s prav pristno dolensko hudomušnostjo odslovila. Značilno pa je to, da so klerikalci sicer silno ogorčeni nad »korupcijo« samostojnih, da bi pa zelo radi od nje profitirali, če bi mogli. Gospod fotograf! Upamo, da ste fotografirali svoj dolg nos, ko ste dobili zaslužen odgovor.

(Nevarnost za vojno še ni minila) laže »Domoljub«. Naj bo »Domoljub« pomirjen. Samo, da še parkrat nastopi slavni dr. Korošec, pa se bodo takoj Angleži preplašili in odnehali. Dr. Korošcu bo šla potem slava, da ni preprečil samo vojne na Balkanu, ampak naravnost svetovno vojno. Tako bo vsaj deloma popravljen klerikalni greh, ko so hujskali 1. 1914

ljudi na poboj in ko so z vojnimi posojili napravili milijone in milijone ljudskega premoženja. Ljudje, ali ste vse to že pozabili?

(Prevarane nade.) Ze si je mel gospod Korošec veselo roke, da bo padla sedanja vlada in da postane on zopet minister. Pa vse nade, so splavale po vodi in gospod Korošec se bo tudi v naprej samo naslanjal na ministrske klopi — v nje se bodo pa vsedli drugi.

(Na vse molči.) V svoji brošuri je dr. Sušteršič naravnost porazno razkril delovanje gospoda Korošca. Njegovo klečeplazanje pred avstrijskimi mogotci, njegovo nekrščansko zatajanje prijatelja, vse je prišlo na vse. V predzadnji števi smo tudi našli pri nesili mal donesek k zgodovini g. Korošca. Tudi na to molči gospod Korošec. Kaj ima v resnici tako slabo vest, da mora molčati na vse?

(Prosimo pojasnila.) V Beogradu hodita gospoda Korošec in Hohnjec vedno v civilu, doma pa vedno v duhovniški obleki. Ali se gospoda sramujeta duhovniške obleke? Ali pa naj imajo prav oni, ki pravijo, da gospoda že vesta, zakaj delata to?

(O veljavi klerikalnih poslancev) pravi gornjeradgona »Samouprava« z dne 7. oktobra sledeče: »Samoj mahjen protest g. Pucija zaleže več, kakor pa če vsi poslanci SLS postanejo hripavi od protestov.«

(Pravilna tiskovna napaka.) Zbor za Musilovo progo je sklenil tudi sledečo resolucijo: Zbor se toplo spominja vseh onih mož, ki so z osebnimi žrtvami omogočili, da se je železniški projekt Kočevje-Brod-Moravice vzorno izkral iz kralja.

(Klasične klerikalne sleparije.) Po čabranski dolini in po Kočevju govori posl. Skuli, da je SLS za Musilovo progo, po Poljanski dolini in Belokrajini pa laže posl. Nemanic (Nedelanec), da je SLS dosegla progo Kočevje - Vrbovsko. Posl. Skuli napada tov. Pucija zaradi proge iz Kočevja na Vrbovsko, posl. Nemanic pa obtožuje one, ki so za Musilovo progo. Tako mislita zvita sleparja delati reklamo za SLS. Pa vendar ne misli denuncijant Skuli, da je naš narod res tako zarukan, da bo nasel tak grdi slepariji.

(Čabrancem in tovarišem iz Prezlida.) Ljudje, ki so že šestkrat zatajili ljudske interese, Vam govorim, da bodo edino oni Vam dali železnico. Ne verujte tem ljudskim sleparjem, temveč zapomnite si, da ni SKS pozabila na vas, temveč da je storila že prve potrebne korake, da pridete tudi vi do svojih pravic. Zato vztrajajte v zvestobi do svoje edine kmetijske stranke, kakor misli vedno na vas tudi SKS. Vse ni mogoče storiti nakrat in kot pametni ljudje morate to razumeti!

(»Pustite otročje k meni«) je dejal Kristus. Njegov naslednik pa je razumel ta stavek sledeče: V Primorskem je divjala v petek, ob štirih popoldne huda nevihta, ko je imel pouk katehet. Prezira vse pedagoške predpise in zasmehujoč Kristusa nauk je odpustil katehet otroke v največji nevihti. Posledica je bila, da je strela dva otroka ubila, eden pa je obležal v nezvesti. — Zahtevamo strogo preiskavo proti katehetu.

(Klerikalno naobraževalno delo.) V Predvoru je priredilo klerikalno gasilno društvo veselico. Veselica je potekla tako animirano, da je bil eden zaklan. — V Primorskem pa je priredilo naše gasilno društvo veselico in ni bilo ne prepira, ne vpitja in ne razsajanja, pač pa 25.000 čistega dobička, čeprav je označil dekan, da so v Primorskem brezbožni ljudje. Tudi donesek k razliki med nami in klerikalci.

(Klerikalna sirovost.) Ko se je peljal tov. Pucelj v nedeljo iz Metlike, se je pripetil sledeč dogodek. Nekdo ugleda tov. Pucija v vagonu. Vzdigne roko, zagrozi ter zakliče: »P... madona! Auf biks!« Tov. Pucelj se nasmehne in reče: »Ta je gotovo klerikalce, ker tako lepo časti Marijo!«

(Cvetke iz vrta »Slov. Gospodarja«.) »Znani vertobjski debeluhar Mrmolja«, »gnusobni Mrmoljev ova-duški način«, »Mrmolja je šel med denuncijante, ovaduhe, med barabe najgrše vrste« in tako dalje piše »Slov. Gospodar« v svoji zadnji številki, o našem Mrmolji, ki je vse svoje misli posvetil kmetijski misli, ki je delal za osamosvojitve kmetijskega ljudstva že tedaj, ko se Radeščeku, Žebotu in sličnim še sanjalo ni, da tudi kmetijsko ljudstvo ima pravico do obstoja. Te podle izbrahe »Slov. gospodarja« seveda ne bomo dosti zavračevali, temveč pribijemo le eno dejstvo, ki ga moremo vselej dokazati. Bilo je po shodu v

St. Lenartu, ko je tovariš Pucelj na briljanten način zbil vse klerikalce, čeprav jih je vodil sam Žebot. Slučajno smo prišli po shodu skupaj v Stickerjevi gostilni Mrmolja, Zebot, Gungl, urednik Golob, več naših pristavev in pisec teh vrst. Sedli smo za eno mizo in se pogovarjali. Žebot je bil sicer precej težek, toda ne toliko, da se ne bi zavedal, kaj da govori. Razgovor se je sukal po več čini o politiki in sicer na način, da ni bil za SLS preveč časten. Med drugim je tedaj Žebot odločno zavrnil sum, da bi on pisal v »Slov. gospodarja« ali »Stražo«, ker se je sramoval nizkotne pisave teh listov. Med razgovorom je Žebot opetovano ponudil Mrmolji, da pleteta bratovščino, toda »vertobjski debeluhar«, »gnusobni denuncijant« itd. je to vedno odklonil, ker da se ne more bratiti s človekom, ki laže. Poslanec Žebot je vse to pozrl in mislilo, da je v tem najboljši odgovor na »Gospodarjeve« izbruhe. Pozivljamo pa vse tovariše, da naznanijo vsakogar, ki laže o naših poslancih, da ga izročimo sodišču. Naj le govore o denuncijantih ljudje, ki delajo podlost za hrbotom poslanca Pušenjaka, ki krije vse lumparije »Slov. gospodarja«!

(Službeni popravek.) Ni res, da »hoče naprtiti g. Rustja Štrossu nekako preiskavo«, res pa je, da je izdala direkcija šum v Ljubljani dne 28. 8. pod št. 1482 šumski upravi v Bohinjski Bistrici odlok, ki se dobesedno glasi: »Ker je iz notice v »Kmetijskem listu« z dne 21. t. m. razvidno, da je bil pri obhodu planin navzoč tudi gozdar Pštroš, je le tega zaslišati o težnjah, izraženih toprilčno po upravičencih, ki bi se jih naj eventualno upoštevalo, ne da bi se zapostavljalo interese šumske uprave.« — Ljubljana, dne 6. oktobra 1922. — Direkcija šum. — Podpis nečitljiv, oziroma radiran.

(Smrtina kosa.) V Ljubljani je umrl kanonik dr. Gruđen, ki si je s svojim vestnim delom pridobil velike zasluge na polju našega zgodovinskega znanstva. Blag mu spomin!

(Oblastni inspektorat finančne kontrole) v Ljubljani, kateremu je finančna kontrola v Sloveniji v vseh osebnih in upravnih vprašanjih podrejena, je začel dne 5. t. m. posloovati in sicer na Starem trgu št. 34. V omenjenih vprašanjih, zlasti tudi glede sprejema v službo, naj se torej stranke ne obračajo več na delegacijo ministrstva financ ali pa na finančno okrajno ravnanstvo, temveč edino le na oblastni inspektorat.

(Mesto upravnika) je razpisano na kmetijski šoli na Grmu. Z mestom je združena plača državnih poduradnikov, prosto stanovanje, kurjava in svečava ter popust pri živilih. Starejšim absolventom kmetijske šole s primerno kmetijsko prakso se nudi ugodna prilika, da dosežejo to mesto. Prošnje s prilogi je vlagati do dne 25. t. m. na ravnanstvo Drž. kmet. šole na Grmu, p. Novo mesto.

(Srednja kmetijska šola v Mariboru) se bo po nalogu gospoda kmetijskega ministra otvorila v doglednem času, ako se prijavi dovoljno število. Pogoji za sprejem so bili že razpisani v raznih jugoslovenskih listih. Prošnje sprejema direkcija srednje kmetijske šole v Mariboru (vinarska šola) še do dne 20. oktobra. Sprejemajo se tudi absolventi nižjih kmetijskih šol, ako napravijo pismeni in ustneni sprejemni izpit iz učnega jezika (slovenskega ali srbohrvatskega), matematike, geometrije in fizike v obsegu, ki je predpisan za meščansko šolo ali za nižje štiri razrede srednjih šol.

(Za prvi letnik srednje kmetijske šole v Mariboru) se potrebujejo honorarni učitelji (profesorji) za sledeče predmete (v oklepaju je navedeno število tedenskih ur v prvem, odnosno drugem semestru): slovenski in srbohrvatski jezik (2 - 2), tuji jezik (francoski ali nemški), zbirna učbenec (2 - 2), geografija (2 - 2), matematika (3 - 3), fizika z meteorologijo (4 - 2), kemija z agrokemijo (4 - 4), zemljemestvo (0 - 2), risanje (3 - 2), mineralogija s pedologijo (2 - 2), botanika (3 - 2), zoologija (3 - 1), narodna ekonomija (0 - 2), stenografija (neobligatno 1 - 1), petje (neobligatno 1 - 1). Gg. profesorji, ki bi mogli in hoteli predavati svoje predmete v navedeni šoli, naj to nemudoma javijo pismeno direkciji srednje kmetijske šole v Mariboru (vinarska šola).

(Uživanje pokojnin v inozemstvu) je dopustno le na podlagi posebnega dovoljenja finančnega ministrstva. Prošnje je vlagati na kompetentna poslastišva. Prošnjam je predložiti: 1. dokaz o državljanstvu, 2. mirovinski dekret in 3. dokazilo, da je stranka upravičena prebivati v tujini.

Barja Franca Jožefa — i. t. d. Peta dožja zapoved na pravi: »Ne ubijaj!« Zato se je pokazalo, da ni bil Bog s hujskaci za vojno, ker niso zmagali. Zmagali pa so kmetje in delavci s tem, da so prišli do spoznanja. — Mnogi so sicer od krogelj zadeti žrtvovali svoje življenje, pa zato so drugi spoznali, da je bila svetovna vojna sama goljufija nad revnim kmetom, ki je moral pustiti ženo in otroke ter iti za gospodo po kostanj v žrjavico. Gospoda se je rešila vseh vojnih grozot, ni se jih pa mogel rešiti reven delaven človek, posebno kmet ne. Zato so se še ostalim odprale oči, ker so videli in skusili te grozote na svoji koži. In zato so reči: »Dovolj tega! Ne bodo nas več varali! Ne boste delali več postav v našem imenu, ne boste več sklepali vojnega zakona za črnovojnike, samo da postanete potem »vitezji« in dobite razna odlikovanja, ker ste nas znali grabiti nedolžnim otrokom in ubogim starišem. Ne boste več dajali na Avstrijo liti iz naših zvonov kanonov, ne boste več slepli naših žena, da naj dajo zadnji groš za moretve svojcev, — za vojno posojilo. Konec je vaše slave, ker ljudstvo pride do svoje pravice.«

To smo spoznali mi! A bolgarski kmetje so storili še boljše. Oni so se tako strnili, da so vzeli vladov rok, in sedaj imajo zločince naroda, zločince nad kmetiskim ljudstvom zaprte, zdaj jih popeljejo kot kmetje ne v vojno, da bi jim tam ude polomili, ampak pred sodišče, da bi jih zaslužno kazeno. Tudi bolgar-

ska gospoda hoče kmetjsko gibanje za vsako ceno uničiti in zato jim je dobrodošel tudi ruski general Vranget, ki naj jim pomaga izvršiti zločin nad svobodo kmeta. Pa bolgarski kmetje so gosposke namere pravočasno opazili, so jih prišli in svobodo in vlado imajo še naprej kmetje v svojih rokah.

Pri nas se pa ti zločinci naroda še svobodno gibljejo in izžemajo ljudstvo! Še nekaj kmetov je, ki drviijo za njimi in ki bi bili pripravljani na njih poziv iti zopet nad svoje srbske brate.

Toda tudi ti bodo prišli do spoznanja, tudi ti bodo enkrat uvideli, če nimajo zabetoniranih oči, da so bili in da so le slepo orodje gospodskih strank.

Hvala Bogu, če gremo med ljudstvo, vidimo, da se osvobodilna ideja vedno bolj širi in da so vedno večje vrste SKS. Komaj par let je od tega, ko se je pričelo naše gibanje, ko nas je bilo komaj par ducatov! In če si bil na Bledu, si videl, da nas ni malo, da nas je že velika armada, ki šteje že na deset in desettisoče in ki je ne uniči noben valpet, noben Tah! in noben Drašković.

In vedno bolj bo rasla ta naša armada, ker je z mučeniško krvjo naših prednikov blagoslovljena, ker sloni na vzvišeni misli, da delovnemu ljudstvu — njegovo pravico!

To pravico moramo in hočemo priboriti in zato tovariši v boj za Staro pravdo, v boj za zmago SKS, ki je njena izvršiteljica.

Notranjski kmet.

(Jožef Hafner, načelnik škofjeloškega cestnega odbora) zasluži kolajno za slabe ceste. Od 1. 1917 naprej niso bile ceste že posute, čeprav se je pobirala vsa leta 100 odstotna doličala, letos pa 60 odstotna. Gosp. Hafner se opravičuje s tem, da pobere ves denar za ceste Beograd. Prav res ni bilo treba g. Hafnerja, da to trdi, ker tudi brez te neumnosti vemo, da je klerikalec. Zakaj pa more njegov strankarski tovariš Zabrjet skrbeti za ceste, zakaj pa ta najde sredstva? Na to naj odgovori g. Hafner, mesto da slepomiš z Beogradom. Najbolj ga pa je pihnil g. Hafner s tem, da pravi, da ne bo nalašč skrbel za ceste, ker ga je okrcal »Kmetijski list«. G. Hafner si naj zapomni, da ga zna tisti »nalašč« še silno dosti stati, ker kdor je na čelu javne korporacije, mora izvrševati svoje delo, ali ga pa doleti kazen. In da se to zgodi g. Hafnerju, se bomo mi prav nalašč potrudili.

(Čudno postopanje litjskega okr. glavarstva.) Na Krki so ustanovili izobraževalno društvo, ki prireja v večji sobi na podstrešju šolskega poslopja igre. Nabavili so si ličen oder ter opremili sobo z električno razsvetljavo. Priredili so že dve prav dobro uspeli igri. K igram zahaja vse, mlado in staro. To pa ni po volji krškemu župniku, ki je hotel šolsko podstrešje porabiti za Marijino družbo. Zato je vložil na okrajno glavarstvo v Litiji pritožbo, češ, da ta soba ne odgovarja vsem političnim predpisom modernih gledališč. Okrajno glavarstvo je pritožbi ugodilo in prepovedalo nadaljno uprizarjanje iger, ker je baje nevarnost ognja velika in ker nima soba zadosti izhodov. Nam je znano dosti primerov ravno iz litjskega okraja, ko prireajo klerikalna društva na skednjih pri petrolejkah svoje predstave, pa okrajnemu glavarstvu niti na um ni padlo, katero od teh prireditev prepovedati. Odkod in zakaj na Krki dvojna mera? Morda bo vedel kdo kaj pripomniti. — Dolžnost uradov je, da izobraževalno delo kolikor mogoče podpirajo, ne pa da delajo nepotrebne sitnosti in stroške.

(Iz Belokrajine.) V predzadnji številki je nekdo poročal, da je veliko belokranjskega sveta prešlo v judovske roke. S tem se je pa začelo tudi pravo judovsko gospodarstvo. Poglejte v te šume. Vse leži zamečano in nič se ne čisti. Seka se v zelenem, česar gospod Campa ne vidi. On vidi le, če kako kmečko živinje v lozo zalde, da ga potem priveže, kakor je to storil nekoč, ko sta bila ena krava in en vol privezana dva dni! Pri mladih smrekah se dela velika škoda, ker so se zaredili kebrji; pa tega nihče ne vidi. Kaj so delali Francozi, to mi tudi dobro znamo in čeprav se je takrat stvar potlačila. Kako izgledajo ceste, smo že parkrat poročali, a kdo se zmeni za vse to? Glavno je, da bodo posekali in odvlekli les nenasitni judovski požeruhi in da bo dobil še kdo pri tem svoj bakšiš.

(Iz Kartinc.) Letos nas je tik pred žetvijo toča hudo zadela, tako da smo morali mestoma žito pokositi. Ostali pa niso niti toliko zrnja izmletli, da bi se jim trud izplačal. Koruza in krompir sta sicer obrastla, ali njih kakovost je zelo slaba. Javni smo ta žalostni slučaj takoj prihodnji dan županstvu in Sladki gorci. Z nekaj dnevi je prišel župan, da po vrhu pregleda škodo, ter nam zažamčil, da zadevo takoj javi na pristojno mesto. — Ker smo pa že celih 10 tednov brezuspešno čakali na rešitev, smo se obrnili na našega pošt. Brofenika, ki se je takoj pri okrajnem glavarstvu v Celju zavzel za našo stvar. Uspeh njegove intervencije smo takoj opazili, ker je že nekoliko dni pozneje dobilo županstvo od glavarstva nalog, da nemudoma polzve, koliko in kako vrsto žita rabijo od toče prizadeti za setev. Gotovo se bo dragi bralcu mislilo, da je župan za to ponesrečene tako važen spis pravočasno rešil. Toda ne, in tako je ostal tudi ta nalog nerešen. Tako moramo plačevati sedaj vsled županove nemarnosti žito pri Gospodarski družbi po 32 kron, ki bi ga drugače dobili po 14 kron. — Tako je bilo poleti s koruzo za siromake. Sosedna občina Kostreznica jo je delila po 5, naša pa po 14 odnosno »čisto« po 16 kron. Zakaj ta velika razlika? Zato, ker se je klostrevniški župan pravočasno za podporo pobiral, naš pa ne. — Obično zbirajo občinarji za župana od najboljših najboljega, pri nas pa ravno narobe. — Še pred 10 leti je bilvi župnik proti volji postavil tega svojega najbolj vernega podrepanika na županski stolec in od tedaj ga drži neka nevidna roka na tem mestu.

Politične vesti.

(10. oktobra) je bila druga obletnica koroškega plebiscita. Kakor lani, tako se je tudi letos priredil v Ljubljani shod, na katerem se je manifestiralo za naše pravice do Koroške. Med drugimi je tudi nek duhovnik nastopil proti temu, ker se pri nas povdarja, da smo plebiscit zakrivilji tudi sami. Pripricani smo, da je dotični duhovnik naglasil to iz najboljšega namena, vseeno smatramo za potrebno, da njegovo trditve odločno odklonimo. Ne preveč, temveč premalo smo razpravljali o onih krivcih, ki so vsled nezmožnosti in neodločnosti zakrivilji sramoto, da so naši ljudje glasovali proti nam. Nikakor ni potrebno, da posebej naglasimo, kdo so ti krivci, kajti vse ljudstvo pozna one nesrečne »koroške kočijaže«, ki so v velikih trenutkih vsled svoje majhnosti oškodovali domovino. Toda na drugi strani bi bil neoprostljiv greh, če bi na krivce pozabili, kajti še ni odstranjena nevarnost, da pridejo zopet do moči in da zopet oškodujejo naš narod. In eden prvih teh krivcev je minister po hotenju, duhovnik in civiist, kakor pač kaže, gospod dr. Korošec. Pod lažno krinko, da je on tisti velikan, ki je z majske resolucije rešil Jugoslavijo, je zavzel slab učenec položaj svojega mojstra in postal voditelj SLS. In kljub temu, da je dr. Korošec tako hlapčevsko ponudil ministru Martinitu kri Slovencev in Hrvatov, da se je zgrajal celo Šušteršič, kljub temu se dr. Korošec ni samoval, da se mu kadi kot največjemu Jugoslaveni. Mirno je pustil, da ga je preobrat dvignil na višino, o kateri nikdar preje niti sanjal ni in kateri ni bil v nobenem oziru dorešel. In tak moč je vodil slovensko in celo jugoslovansko politiko, ki je vsled njegove nezmožnosti bila politika zamujenih trenutkov. In ta politika je pokopala slovenski Korotan, ta politika je izgubila koroški plebiscit, kakor je v jubilejnim članku jasno dokazal naš general Majster. Pri drugih narodih potujejo taki nezmožni politiki neusmiljeno v penzijo, kajti v politiki gre za tako velike reči, da ni mogoče niti trenutek pustiti na odgovornem mestu moža, za katerega se samo sumi, da je svoji nalogi nedorešel. Za dr. Korošca pa se je znalo, da ni drugo ko lep kaplan in vseeno se mu je kadilo, celo z napredne strani in ga pustilo »vladati«, dokler ga ni lastna nezmožnost vrgla tja, kamor spada. Spomniti se je pa treba tudi drugih »koroških kočijažev«, ki so krivi, da smo propadli pri plebiscitu. Nikdar ne bo izbrisano iz zgodovine žalostno dejstvo, da je dr. Brejc prepovedal, da bi SKS in socialno demokratska stranka delovali na Koroškem, čeprav sta bili to edini stranki, ki so mogle pritegniti mase. Strankarski ozir je bil po starem klerikalnem zakonu nad vsenarodnim — in zato je Koroška izgubljena. — Pišemo obširneje o tej stvari, ker se nam zle smešne vse visoke besede, vsi bučni shodi in vse kričave manifestacije za Koroško, dokler se ne lotimo najvažnejšega. Vse krivce je treba prepoditi in naše politično življenje očistiti nezmožnih ljudi. Istočasno pa moramo preroditi same sebe, da ne bomo pripravljeni za Koroško le govoriti, temveč tudi žrtvovati. Z resolucijami še ni bil odrešen noben narod, temveč le s krvjo. Prav bo jim se pa, da bi vsi naši propagatorji za Koroško silno zaprotestirali, če bi se tudi njim reklo: puško v roke in hajdi v boj za svobodo zlati! Naj nam bo Koroška sveta stvar in ne fraza, ali pa pustimo vse — naj bo kakor hoče. Sredi pota pa je obstoj nemogoč.

(Libelič), čisto slovenska vas na Koroškem je praznovala te dni velik praznik, dan svojega ujedinjenja z Jugoslavijo. Razmejitveno delo z Avstrijo je bilo končano in po zašluzi generala Plivelica, je prišla vas Libelič pod našo državo. V proslavo tega veselega dne so priredili Libeličani veliko slavnost, ki je bila pravi praznik zavednega ljudstva. Da je bilo veselje, da so rešeni avstrijskega jarma popolneje, so poskrbeli Avstrijci, ki so pred svojim odhodom pokradli iz šole in uradov vse, kar so mogli. Nemška kultura se je izkazala vnovič.

(Notranje politični položaj.) V ospredju vsega političnega zanimanja je vprašanje, če ostane sedanja vladna koalicija ali ne. Navadno se rešuje to vprašanje z napačnega stališča pobožne želje, kakor to dosledno vidimo pri naših klerikalcih. Odkar so bile volitve v ustavotvornico skupščino, ponavljajo naši klerikalci vedno eno in isto pesem, da bo sedanja koalicija propadla in sicer jo bo razbil, če ne Protić pa Radić in

če ne Davidović, pa kdo drugi. Zadnji vzrok teh prorokovanj ne leži v stvarni presoji položaja, temveč v želji g. Korošca, da postane zopet minister. Če bi naši klerikalci stvarno presojali položaj, potem bi bili pač dolžni, da že enkrat razložijo, kdo da bo storil novo vlado in kak da bo njen program. Naši klerikalci pa niso storili ne eno, ne drugo, temveč vedno le ponavljali svoje proroke in se tako osmešili kot krivi proroki, kajti sedanja koalicijska vlada obstoji še vedno in kakor vse kaže bo obstala tudi v naprej. V nasprotju s klerikalci smo se mi vedno trudili, da našim bralcem točno pojasnimo položaj in pazljiv čitatelj je gotovo že opazil, da so se skoraj vse naše napovedi tudi uresničile. — Po našem mnenju ne pride sedaj do resne vladne krize, ki bi razbila sedanjo vladno koalicijo in to iz sledečih Niti radikalni in niti demokrati ne bodo razbili svoje stranke, ker bi izgubili s tem vse vpliv. Opozicija pa je tako neenotna, da vlade sploh ne more prevzeti.

(Zbor demokratske stranke.) Dne 10. oktobra je bil v Beogradu nad vse važen zbor demokratske stranke, ki je imel odločiti o tem, če ostane demokratska stranka vsled spora med Pribečevićem in Davidovićem enotna ali ne. Kakor vse kaže bo spor z medsebojnim kompromisom poravnal.

(Zbor radikalne stranke) se vrši dne 15. t. m. v Beogradu. V glavnem se ima zbor odločiti, če je za revizijo ustave ali ne in če odobrava sedanjo vladno koalicijo. Nikakor ni pričakovati, da bi se radikalna stranka razbila, če ostane demokratska enotna, ker potem bi izgubili radikalni svoj odločujoč vpliv v državi, ki ga pač nikakor ne mislijo dati iz rok.

(Radić — za sporazum s Srbij.) Senzacija preteklega tedna je bila izjava Radića, ki jo je dal demokratskemu poslancu Andjeliniću, da je pripravljen udeležiti se proslave kumanovske bitke. Radić je dejal, da pomeni Kumanovska bitka začetek osvobodjenja Jugoslovenov in ker je bila ta bitka pred bitko ob Bregalnici, s katero se je začela bolgarsko-srbska vojna, se je more brez vsega udeležiti. Enako bi šel Radić skupno z drugimi poslanci v Prago k proslavi 28. oktobra, dneva češke svobode, ker pomeni ta dan zmago slovanstva. — Radić je izjavil dalje, da bi bil pripravljen vstopiti tudi v vlado, če ni v njej Pašića, ki da je velesrb. Radićeva politika se je torej zopet enkrat popolnoma izpremenila. Kakor je preje iz najbolj navdušenega Jugoslovena postal navdušen pristaja Habsburgovcev, tako je opustil sedaj svoje »hrvatsvo«. Zakaj? — Zato, ker se mu občutno majoje tla, ker je ves hrvaški narod z njegovo krivico politiko nezadovoljen. Le eden je z njo zadovoljen in to je dr. Novačan, in sedaj uči Hrvate slovensko.

(Komadinić, glavnega tajnika zemljoradnikov) namerava na občnem zboru izključiti iz stranke, ker je preveč v zvezi z Bolgari in komunisti. Komadinić je bil glavni krivec, da niso naši tovariši poslanci ostali v zemljoradniškem klubu. Unamo, da pridemo sedaj do zveze z zemljoradniki.

(Pokojanje s Turki) potekajo ugodno in je upati, da prinese konferenca v Mudaniji popoln uspeh.

(Nova češka vlada.) Končno je bil dosežen na Čehoslovaškem sporazum med strankami in mesto uradniške vlade je sestavljena parlamentarna vlada. Na čelu vlade je agrarac Švehla, eden najodličnejših predstavnikov kmetijske misli. Nova češka vlada je sestavljena razvun iz komunistov iz vseh čeških strank, od katerih je vsaka poslala v vlado svoje najspodobnejše ljudi. Iskreno bi želeli, da bi tudi naša država začela posnemati češki vzgled.

(Italija pod širahovladno fašistov.) Italijanski fašisti so začeli oster boj proti laški vladi. Sploh se obnašajo kakor da so gospodarji Italije. Njim neljube uradnike izganjajo in sedaj zahtevajo, da pride vlada v njihove roke. Po vsej deželi razvijajo najbrezobzirnejšo strahovladno proti kateri je vlada brez moči, ker simpatizirajo višji vojaški krogi s fašisti. Pred kratkim je imel njihov vodja Mussolini govor, v katerem je pozival fašiste, da gredo nad Rim. Laška vlada pravi sicer, da se bo borila proti fašistom, toda dosedaj ji še ne veruje nihče.

(Laški imperializem.) Ker so Grki brez moči, zahtevajo Italijani, da jim odstopijo Grki maloazijske otroke, ki tvorijo takozvani Dodekanez.

Gospodarstvo.

(Kdo dela draginjo?) Sedaj imamo vnovič priliko opazovati, kdo da dela draginjo. Vrednost našega denarja je znatno narasla in ena naša krona je že vredna 2 predvojna vinarja. V zvezi s povečano vrednostjo našega denarja so padle tudi cene raznim pridelkom. Pocenil se je sladkor, moka, žito, sadje in zelenjava, torej samo kmetijski pridelki. Prav nič pa se ni pocenilo industrijsko blago, čeprav je ono najbolj odvisno od vrednosti našega denarja. To smo videli vselej, kadar je padla naša krona. Takoj so šle vse cene navzgor. Sedaj pa je šla navzgor veljava denarja, cene pa so ostale iste. To je zopet nov dokaz, da delajo draginjo industrialci in ne agrarci, čeprav bi hotelo kratkovidno meščanstvo napraviti vso krivdo kmetiskemu prebivalstvu.

(Proti lastnim interesom.) Kako je krit naš denar? Pod tem naslovom čitamo v »Domoljubu« sledeče: »V prometu imamo za 5 milijard 166.806.255 bankovcev, ki so pokriti sledeče: z zlatom 63.683.123, s srebrom 16.453.567, s tujim denarjem 521.861, z raznimi valutami 418 milijonov 860.375, z menicami 1 milijardo 153.238.960 in z vrednostnimi papirji 63.573.143 dinarjev. Skupaj samo 1716.332.022 dinarjev. Ostali znesek okroglo 3450.474.202 dinarja je nepokrit.« — Ta trditev »Domoljuba« je grda laž. Prvič treba pripomniti, da je naveden zlat denar po mirovni ceni. 63 milijonov dinarjev je 63 milijonov zlatih dinarjev, ki predstavljajo po današnjem kurzu vrednost preko 1200 milijonov kron. Ravno tako je treba šteti vse ostale valute. Drugič pa je laž, da je ostali znesek nepokrit, temveč je celotno pokrit z od države zastavljenimi gozdovi in posestvi, ki predstavljajo milijarde zlatih kron. — Vprašamo v čegarje korist skuša »Domoljub« jemati vero v naš denar! Po težkem boju smo dosegli, da prihaja naš denar polagoma zopet do svoje veljave, »Domoljub« pa hoče z lažjo ubiti zaupanje v naš denar. Samo zato, da more hujskati proti vladi, da more pisati, glejte, kako je vlada za nič, kar venomer propada vrednost denarja. Tisti pa, ki dela za padec denarja, pa je »Domoljub«. V resnici, čisto v slogu klerikalne barabije!

(Vrtnarsko razstavo) prireje ljubljanski vrtnarji v dneih od 21. do 25. oktobra. Razstava bo obsegala vse panoge vrtnarstva. Z razstavo hočejo vzbuditi prireditelji razstave med občinstvom zanimanje za vrtnarstvo, vsled česar zaslužijo vso podporo.

(Sadna razstava v Celju od dne 21. do dne 24. oktobra.) Se enkrat opozarjamo vse sadijarske kroge na to prireditev, ki obeta lep uspeh za razvoj sadijarsstva samega in tudi za trgovino s sadjem. Za pripravljanje je še čas do dne 16. t. m. Pripravljenost blaga mora biti v Celju najkasneje do dne 18. t. m. zvečer.

(Prijava zalag življenjskih potrebščin.) Prijaviti je treba zaloge sledečih predmetov: pšenice, rži, koruze, ječmena, ovsa, pšenične moke, in sicer ločeno krušne moke in moke za kuho, koruzne moke, otrobov in kokalja. Prijavo morajo izvršiti trgovci, trgovska skladišča, prometna podjetja, banke in denarni zavodi in sicer za vsak predmet posebej.

(Kdor uvaža živila) mora pred nabavo blaga prositi pri odboru za promet z devizami in valutami pri Narodni banki za dovoljenje nakupa deviz. V teh prošnjah je treba navesti 1. količino blaga, 2. njegovo vrsto, 3. ceno, 4. skupno vrednost, 5. kje je denar naložen in 6. komu naj se dostavi deviza. O rešitvi prošnje obveščajo prosilce imenovani odbori pri Narodni banki oziroma pri njenih podružnicah.

(Sestanek vinogradnikov in vinotrzcev.) V nedeljo, dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne bo v državni kmetijski šoli na Grmu sestanek vinogradnikov in vinotrzcev iz Dolenjske. Na sestanku bo ravnatelj Skalický poročal o dogovoru s Čehoslovaško republiko glede izvoza naših vin, kakor tudi o možnosti tega izvoza in potrebni organizaciji v to svrhu. Vabilo se vsi interesi, ki se zanimajo za to velevažno vprašanje našega vinogradništva, da se sestanek sigurno udeležijo.

(Izvoz našega vina na Čehoslovaško.) Dne 1. oktobra je bil v mariborski vinarški šoli važen sestanek vinotrzcev, vinogradnikov, zastopnikov vinarških združenj in vinarških strokovnjakov, glede izvoza našega vina na Čehoslovaško. Sestanek je bil zelo dobro obiskan. V daljšem govoru je pojasnil kmetijski

svetnik Skalický pomen in vsebino med našo in čehoslovaško državo sklenjenega dogovora glede izvoza naših vin. Tovariši Skalický je nato obširno razložil vse pogoje za izvoz naših vin. Povdaril je, da se bo izplačal ravno izvoz naših dobrih vin. Ta pa bodo mogla uspešno konkurirati z vsakim vinom na čehoslovaškem vinskem trgu. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da se ustanovi izvozna družba vinotrzcev, vinarških združenj in vinogradnikov, ki bo skrbela za izvoz naših vin na Čehoslovaško. S sklicanjem ustanovnega občnega zbora je bil poverjen veletržec z vinom, g. Čuček iz Ptuj. V ta namen bo sklical še ta mesec zbor interesentov v Maribor. Vinogradniki z dobrimi vini, pristopajte k potrebni združitvi!

(Cene vina v Istri.) V Pazinu imajo posamezne vrste vina sledečo ceno: rdeče vino od 170 do 200 lir, belo vino pa od 150 do 160 lir za sto litrov. V Piranu, Galinjanu je vino znatno dražje in pride rdeče vino do 240, oziroma do 250 lir za hektoliter.

(Vinogradi v Banatu) so letos zelo dobro obrodili. Ker se ni prodal lanski pridelek, padajo cene vinu in sicer v precejšnji meri. 100 vagonov vina je izvoženo na Francosko.

(V Hercegovini) je dala letošnja trgatve po mnenju strokovnjakov okoli 300 vagonov grozdja. Ceni grozdja znaša od 7 do 11 kron za kilogram. Ker je ostalo skoraj še vse lansko vino, so kupcijski izgledi za letošnje zelo slabi.

(Ljubljanski trg.) Cene na trgu padajo polagoma. Goveje meso boljše vrste se prodaja od 54 do 60 kron za kilogram, meso tretje vrste pa od 34 do 40 kron. Svinjsko meso je od 90 do 94, telečje pa od 58 do 60 K. Ameriška mast je baje dobra in velja od 116 do 120 kron, domača pa velja 160 kron. Sladkor v kockah velja od 74 do 78, kristalni pa od 64 do 68 kron. Tu je pocenitev že precej znatna. Domača pšenična moka št. 0 se prodaja po 27 do 28 kron. Pričakovati je še nadaljno pocenitev moke, ker je ameriška pšenica znatno cenejša. Cene sadju so na ljubljanskem trgu pod svetovno pariteto. Znatno so v ceni padle zeljate glave, ki veljajo sedaj od 3 do 4 krone za kilogram. Cena mleka je ostala ista, namreč 14 kron za liter.

(Žitni trg.) Zagreb, dne 7. okt. Postavno vojvodinska postaja se je ponujala pšenica po 1400 do 1500, rumena koruza od 1350 do 1400, rž od 1400 do 1450, ječmen za pivovarne po 1600, ječmen za krmo po 1400 do 1500, oves po 1180 do 1200, fižol od 1500 do 1550, moka št. 0 od 2400 do 2550, št. 2 od 2300 do 2450 in št. 6 od 2100 do 2250 in otrobi od 700 do 800 kron. Trgovina je precej mrtva.

(Mariborski svinjski trg.) Na sedem z dne 6. t. m. je bilo prignanih 198 prašičev. Cene so bile sledeče: od 5 do 6 tednov stari po 350 do 600, od 7 do 9 tednov stari po 1000 do 1500, od 3 do 4 mesecev stari od 1800 do 2000, od 5 do 7 mesecev stari od 3000 do 3800, od 8 do 10 mesecev stari od 4000 do 4500 in eno leto stari od 6000 do 6800 kron.

(Naša žetev.) Po podatkih poljedelskega ministrstva je stanje letošnje žetve sledeče. Pridelalo se je: pšenice 118.000, ječmena 26.014, ovsa 31.394, rži 11.278 in koruze 247 tisoč 763 vagonov. V teh številkah niso zapodeni podatki iz pasivnih krajev. Za izvoz bi torej preostalo: pšenice 14.323, ječmena 8559, ovsa 7609, rži 8869 in koruze 66.626 vagonov. K temu je prišteti še preostanek lanske žetve, ki znaša najmanj 12.800 vagonov pšenice ter 38.185 vagonov koruze. V vsem bo mogla torej naša država izvoziti okoli 150 tisoč vagonov žita.

(Vrednost denarja.) Veljava našega denarja se je, kakor vse kaže, trajno zboljšala. Ameriški dolar velja od 244 do 248 kron, angleški funt sterling od 1082 do 1102 kron, francoski frank od 18.62 do 19.02, češka krona 8.72 in laška lira 10.60 kron; madžarska krona 9 vinarjev, nemška marka 8 vinarjev in avstrijska krona 3 desetinke vinarja.

(Mesto živine — gospodarske stroje.) Kot poslednji obrok vojne odškodnine v naturi bi imela prejeti naša država še 25.000 goveje živine, 5700 ovc in 10.000 konj. Ker bi bila nadaljna oddaja živine za Nemčijo zelo škodljiva, je naša vlada odobrila nemško prošnjo in bo dobavila Nemčiji mesto živine poljedelske stroje. V ta namen je določena vsota 73 milijonov zlatih mark. Zaradi ureditve tega vprašanja je že odprta vaa v Nemčijo posebna komisija.

(Trg z usnjem in sirovimi kožami.) Cene nekaterih vrst usnja so

padle. Domače tovarne pa popuščajo le neznatno, ker nimajo zadostnih zalog. Za goveje kože se je plačevalo od 75 do 80, za telečje pa od 90 do 95 kron za kilogram. Cene usnjy pa se niso enotne, ker je vsled narasle valute položaj na trgu z usnjem zelo negotov.

(Donesek k naši domači industriji.) Smo odločno za to, da se naša domača industrija razvija čim najbolj. Prav odločno smo pa proti temu, da bi se ščitila tudi taka domača industrija, ki je le v škodo konzumentu. Dogodil se je n. pr. sledeč slučaj. Ljubljanski pasar Kregar je imel 15 kilogramov srebra, ki ga je moral dati stopiti in viliti v plošče, da ga more uporabiti za svojo obrt. Ko je vprašal dunajski trgovski, po čem bi mu ona izvršila to delo, je dobil odgovor, da po 17 dinarjev za kilogram. Ker pa je mogoče izvoz srebrnine v tujino le na podlagi dovoljenja s strani ministrstva, se je obrnil Kregar v Beograd. Tam pa so mu prošnjo odklonili, češ, da je treba ščititi domačo industrijo. Kregar se je nato obrnil na edino tovarno za srebrne vlitke v Jugoslaviji, na „Zlatarko“ v Zagrebu. Ta mu je poslala račun, po katerem bi moral plačati Kregar za kilogram istega dela ko dunajski zavod 320 dinarjev, torej pri 1 kilogramu 303 dinarje več. Čeprav je Kregar predložil nato oba računa ministrstvu, vendar ni dobil dovoljenja. S takim nezasišanim ravnanjem se ne štiti domača obrt, temveč edino odira konzumente.

(Vendar enkrat) je srečala avstrijsko banko pamet, da ne bo več tiskala bankovcev izpod 50 kron. Dosedaj so se tiskali še bankovci po eno krono, kar je približno 6 tisočink predvojnega vinarja. S tako krono ni mogoče kupiti niti ene porabljene užgalice in vendar so jih tiskali in celo s pripombo, da se pomaranje bankovcev kaznuje. Kakor da bi bil na svetu kdo tako neumen, da bi ponarejal avstrijsko krono.

(Iz Nemčije) smo prejeli na račun vojne odškodnine dosedaj 3909 zaprtih, 3341 odprtih vagonov, 27 cistern (vagoni za olje) in 172 lokomotiv.

(Agrarna reforma na Madžarskem.) Dosedaj je bilo razdeljeno že okoli 100.000 hektarjev veleposestniške zemlje.

(Padanje cen v Avstriji.) Avstrija dobi mednarodno posojilo v znesku preko pol milijarde zlatih kron. Posledica tega je, da avstrijski denar ne pada več in to je povzročilo trenutno padanje cen. Tako so padle cene sladkorja, moki in mesu. Industrijski izdelki pa se še niso pocenili, dasiravno bi se oni morali najprej.

Dr. Š. Zibert:

O naši svinjereji.

Razumen kmetovalec bo vedno prevdaril, koliko stroškov mu povzroča ta ali ona vrsta gospodarstva in koliko mu donosa čistega dobička. Na obširnih posestvih, kjer se dela z najetimi močmi, je knjigo-

vodstvo predpogoj vsakega uspešnega gospodarstva in je v splošnem večinoma tudi že upeljano. V kmetijsko visoko stoječih državah pa so začeli voditi tudi mali in srednji kmetje zapisnik o vseh izdatkih in izdajah, kakor tudi o vseh pridobitvah. Le na ta način spozna posestnik, če se mu ta ali oni način gospodarstva izplača ali ne. Neprecenljive važnosti je točno računovodstvo zlasti za uspešen razvoj živinoreje, ker so pri tem napake ali prednosti gospodarjenja najbolj očitne. — Oglejmo si na primer samo našo svinjerejo.

V Sloveniji menda ni kmeta, ki si ne bi spital na zimo vsaj enega prašiča, če mu jih seveda ni pobrala bolezen. Prašiče si nabavijo na jesen čisto tudi meščani, ki morajo kupovati krmo za drag denar, tako da jih stane pitanje vračunši zamujeno delo in skrb več, kakor pa je končno vreden zaklan prešič. Slično se pripeti tudi marsikateremu kmetu, ki bi storil bolje, ako bi prodal porabljeno krmo in drva ter si za to vsoto kupil potrebno slanino. To še posebej, če se vštejejo vse izgube vsled le prerado nastopajočih kug, ki uničijo v par dneh večmesečni trud in stroške. Čisto gotovo je, da se v nekaterih krajih, posebno, kjer je razširjena svinjska kuga, pri današnjem načinu krmljenja ne izplača reja prašičev, ako se ne skrbi za uspešno zaščito proti boleznim. Eno kot drugo ni tako težko doseči, saj imamo za to zglede v drugih deželah.

Večina naših gospodinj je navajena pokladati svinjam 2 ali 3 krat na dan kuho, včasih celo po večkrat. Kaj bi reklo, ako bi videle moderno urejena pitališča, kjer prašiči kuho komaj poznajo, a se vključ temu reče, da jih je veselje opazovati. Res, da so nekatera krmila kot na pr. krompir in repa v kuhanem stanju lažje prebavljiva, za zelišča in žito pa to ne velja vedno. Prepogosta kuha ne povzroča samo mnogo dela in kurjave, ampak so na ta način krmljene svinje veliko bolj omehkane in dostopne boleznim; prekuhanja krma se naglo pokvari in se mora vsled tega po nepotrebnem zavreči mnogo sicer tečne in dragocene hrane. Kjer so na razpolago pašniki, je najbolje, da se pušča svinje razen v deževnih dnevih ves dan na prostem, s čemur se prihrani mnogo krme. Če pa je napačno krmljenje prva napaka v naši svinjereji, potem je takoj druga v veliki meri pogrešeno odgajanje in plemenjenje. Veliko svinj se pripušča že z 9 meseči merjascu, vsled česar so težki porodi žal tako pogosti, ne glede na slabotne in malo odporne pujske. Za plemo so prasice najboljše od 2 do 5 let. Vsekakor je velika škoda, ako se svinjo takoj, ko je odgojila prve mladiče, spita ali proda mesarju, mesto da bi se obdržala za plemo, posebno, če je dobre pasme in vrgla številne podraste.

Slabi in nezdravi svinjaki so nadalje velika ovira za ugoden razvoj prašičereje. Posebno škodljiva so mokra tla, kjer se zadržujejo v za-

stajajoči gnojnici kužne klice. Kužne bolezni ter njih pogubonosne posledice so pač dovolj znane!

V naših krajih imamo razlikovati dvoje različnih svinjskih kužnih bolezni, rdečico in pravo svinjsko kugo. Prva je več ali manj razširjena po vsej Sloveniji ter se razlikuje od druge po njenem naglem nastopu in poteku.

Proti njej imamo uspešno sredstvo v cepitvi, s katerim moremo zanesljivo preprečiti izbruh bolezni oziroma že bolne kizade z veliko verjetnostjo ozdraviti. Vendar je še mnogo občin, kjer je zaščitno cepljenje proti rdečici komaj poznano, kljub temu, da pogine vsled nje precej odstotkov svinj. Na Nižjem Avstrijskem, kjer vladajo glede prašičereje v splošnem podobne razmere kot v Sloveniji, se cepi vsako pomlad nad 2 tretjini vseh svinj, pri nas pa menda niti 1 šestina. Seveda se potem ni čuditi, ako zahtevajo jesenski meseci mnogo žrtev, ki bi se jih sicer s primeroma malimi stroški dalo obvarovati. Tozadevno bo treba zruvati še marsikak predsodek in nezaupanje.

V okrajih, ki mejijo na Hrvaško, se pojavlja pri svinjah poleg rdečice nič manj nevarna svinjska kuga. Tudi proti tej bolezni obvarujemo lahko večino prašičev z zaščitnim cepljenjem. Škoda, da je cepivo zelo drago ter nekoliko manj zanesljivo kot ono pri rdečici. Uspeh bi se dal doseči na celi celici le potom organizacije s strani vlade, ki bi v ta namen ne smela štediti z nekoliko desetisotkami. Predvsem bi se moralo pridobivati cepivo po možnosti v lastni upravi ter oddajati po znižani ceni živinozdravnikom odnosno svinjerejem v okuženih in po okužbi ogroženih vaseh. V ameriških Združenih državah se cepi letno nad 12 milijonov svinj proti kugi ter se reši s tem skoro 100 milijonov dolarjev narodnega imetja, to je več kakor vsi naši letni državni dohodki skupaj. Le tako se je mogla povspeti Severna Amerika do tega, da izvažata danes precej milijonov kg slanine in svinjskih mesnih izdelkov, ko je morala še pred 15 leti uvažati svinjsko meso.

Borba proti ostalim svinjskim boleznim je sicer manjšega pomena, a kljub temu je ni podcenjevati. Zlasti pri mladitvah se pojavljajo rada obolenja, posebno, ako se jih prevaja iz enega sejma na drugega.

Za sejme bi bilo že res skrajni čas, da se jih omeji na čim manjše število, ker dajejo isti le prečesto posredni ali neposredni povod za okužbo ali zmanjšano odpornost zlasti pujskov. Vsem trgovcem s prašiči, ki se ne drže znanstvenim potrebam odgovarjajočim predpisom, bi se imela odvzeti koncesija, seveda se jih mora najprvo točno poučiti o načinu okužbe. Večne zapore posameznih vasi kakor tudi nekatere druge odredbe ne bodo imele toliko časa zaželjenega uspeha, dokler se ne da ljudstvu zato potrebne izobrazbe.

Truda in izdatkov polno je gojenje svinj v slovenski pokrajini, a tu-

di končna uporaba slanine in mesnih izdelkov je le prepogosto napačna. Omenim naj samo prekaževanje v dimnikih, kjer se izceja in izgublja najboljša mast, tako da ostane končno le suho vlaknasto meso, ki je izgubilo polovico hranilne vrednosti. Kako drugače ravnaajo kmetje v naprednejših deželah!

V celoti je torej naša slovenska svinjereja polna pogrškov, vsled česar morajo naša mesta uvažati slanino iz Hrvaškega in Vojvodine, čeprav bi jih morala zalagati naša dežela in vrhu tega še izvažati mesne izdelke v inozemstvo. Pogoji za ugoden razvoj prašičereje so pri nas brezdvomno dani, treba jih je le razsodno izrabiti. V ta namen pa je treba ne toliko kmete kakor naše gospodinjje potem poljudnih predavanj poučiti ter na drugi strani organizirati akcijo za omejitev svinjskih kužnih bolezni.

Obrtnik.

Cenen kredit obrtniku!

V zadnjem času se čuti povsodi silno pomanjkanje denarja. Tudi pri najboljšem poročstvu ni mogoče dobiti kredita. Splošno pomanjkanje denarja je zavladalo povsodi. Posledica tega je, da se je denar silno podražil, da je treba plačevati neznansko visoke obresti, ki so po svojih učinkih že naravnost oduševske. Pod 11 odstotki sploh ni mogoče dobiti denarja, redno je treba plačati 15, pa celo več odstotkov in to celo za kratkotrajna posojila.

Učinki teh visokih obresti so za vse narodno gospodarstvo silno težki, ker povzročujejo močno naraščanje draginje in ker groze pre mnogim naravnost s poginom.

Od vseh pa je od visokih obresti najbolj prizadet obrtnik. Po večini nima slovenski obrtnik zadosti lastnega kapitala, da bi si mogel nabaviti potrebnih sirovin. Zaradi tega je navezan na kredit in ker nima slovensko obrtništvo zadosti lastnih denarnih zavodov, na drag kredit. Kaj pa se pravi kupovati sirovine z dragim denarjem, od katerega je treba plačati 15 in še več odstotkov, pa ve vsak obrtnik. Kako naj vzdrži tak obrtnik konkurenco, kako naj prodaja svoje izdelke za isto ceno, kakor oni srečneži, ki je z lastnim denarjem nakupili potrebnih sirovin! Tudi pri največji marljivosti mora propasti obrtnik, ki je navezan na tako drag kredit.

Kaj pa naj rečemo šele o onem nesrečnejšu, ki sploh ne more dobiti denarja, ki si ne more omisliti potrebnih sirovin, pa če bi delal noč in dan. Ali naj zapre svoj obrt in gre z družino po svetu! Ali naj v obupu stori zelo slabi in svoji družini!

Cenen kredit je zato za obrtnika življenske važnosti in temu vprašanju bi morali vsi obrtniki brez razlike na strankarsko pripadnost po-

svečati največjo pozornost. Cenen kredit pomeni v marsičem rešitev obrtniškega vprašanja.

Vprašanje nastane, kje priti do cenene kredita. Stvar bi ne bila prav nič težka, če bi bili vsi obrtniki stanovsko zavedni. Tudi med obrtniki je dosti premožnih ljudi, ki bi čisto lahko ustanovili denarni zavod, ki bi dajal obrtnikom cenen kredit. Žal pa je danes obrtniški denar razmetan po vseh mogočih posojilnicah in bankah in od njega imajo dobiček vsi, samo obrtnik ne. Najlažje in najizdatnejše sredstvo bi bila torej samopomoč, ki pa je danes vsled obrtniške nezavednosti neizvedljiva.

Zato je treba poiskati drugih virov. Po vseh mestih in večjih trgih so močni denarni zavodi, v katerih je mnogo obrtniškega denarja. Dolžnost obrtniških organizacij je, da se pobrigajo, da dobe v teh denarnih zavodih obrtniki cenen kredit. V nekaterih zavodih je to že uvedeno, nobenega vzroka ni, da se ne bi to udeležilo tudi v drugih. Toda obrtniki morajo za tem delati, se morajo za to boriti. Ob občinskih volitvah in pri drugih prilikah, ko so potrebni obrtniški glasovi in njihova pomoč, bi morale obrtniške organizacije med pogoji za svojo pomoč postaviti tudi zahtevo cenene obrtniškega kredita.

Enako bi morali dajati obrtnikom cenen kredit razni javni zavodi, kakor Dež. hipoteke. banka. Neoprostljiv greh obrtnikov je, da se niso prav nič pobrigali, da bi bili v tem zavodu tudi njeni zastopniki.

Pri tej priliki moramo omožoriti še na eno stvar, ki jo obrtništvo dosledno zanemara. Bolniška blagajna in delavska zavarovalnica imata milijone in milijone kapitala. Ta kapital je naložen v raznih bankah in od njega imajo dobiček vsi mogoči kapitalisti, le tisti ne, ki so denar znosili skupaj. Zakaj se ne bi moglo doseči, da bi se banka, ki ima kapital bolniške blagajne, zavezala, da bo del tega kapitala namenjen za cenen kredit obrtnikom? Zakaj bi morali imeti dobiček le drugi?

Končno bi moral dobiti obrtnik kredit tudi pri Narodni banki, ki izposojuje denar pod najugodnejšimi pogoji. Tudi to se da doseči, toda predpogoj je, da se obrtniki organizirajo, da pokažejo svojo moč. Ne pomagaj nič, toda zavedati se je treba, da so danes taki časi, da zmagojo le močni, slabi pa neusmiljeno propadejo.

Cenen kredit za obrtnika je zato vprašanje obrtniške organizacije. Če izvede obrtništvo svojo organizacijo, če bo zavedno, tedaj bo prodrl s svojimi zahtevami, od katerih gotovo ni zadnja ta, da mora tudi obrtnik dobiti cenen kredit.

Naj presojamo katerokoli stvar, vedno izzveni v tem, da bo ugodna rešitev za obrtnika le, če bo obrtnik zaveden, če bo pričel skrbeti za svojo organizacijo.

Popolnoma nepotrebno je, da bi bil obrtnik med organiziranimi stanovi kot zadnji — zato na delo za obrtniško organizacijo!

Jadranska banka-Beograd.

Delniška glavica: Din 60,000.000. Rezerva: Din 30,000.000.

Podružnice:

Bled

Jesenice

Prevalje

Cavtat

Korčula

Sarajevo

Celje

Kotor

Split

Dubrovnik

Kranj

Sibenik

Ercegovci

Ljubljana

Tržič

Jelsa

Maribor

Zagreb

Metković

AMERIKANSKI ODDLEK.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.

BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Svoji k svojim! Kdor nas podpira, podpirajmo tudi mi njega!

Kapital: K 20,000.000—

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Reserve okrog K 6,000.000—

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANCNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Prvovrstna umetna gnojila

dobavlja najceneje veletrgovina

Vinko Vabič, Žalec (Slovenija)
Jamstvo za vsebino.

Vse vrste v zalogi:

18 % Thomasovo žlindro, 40—42 % kalijevo sol,
18—20 % kostni superfosfat, 15 % rudninski
superfosfat, 15—17 % apneni dušik.

Primešaj „MASTIN“ krmil

Enkrat na teden eno pest.
Ako Mastina v lekarnah, trgovinah
in konsumih ne dobite, ga naročite
po pošti. 5 zavojev Mastina stane
28 dinarjev in se jih pošlje poštne
prosto na dom.
Mazilo zoper garje (naftol-mazilo)
uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico,
kožne bolezni in izpuščaj; pri živini
uniči garje. Lonček tega mazila velja
po pošti 20 kron.

Lekarna Trnkoci
v Ljubljani (Slovenija) sraven rotočva.

Vinorejci! Sadite izboljšano šmarnico!

Velike prednosti pred
navadno! Natančnejša
pojasnila daje Trsnica
„Vrbanjak“, št. III pri Velenju.

TRGOVINA
sena, slame, drv,
krompirja, sadja
in vseh drugih deželnih pridelkov
Andrej Oset, Maribor,
Aleksandrova c. št. 57; telefon št. 88.

„SVETLA“ D. D.

za žarnice in elektrotehniko

Centrala: Ljubljana, Mestni trg št. 25, Telefon 450

Podružnice: Zagreb, Frankopanska 2, Telefon 802

Maribor: Gosposka ulica št. 20.

Zastopstvo različnih svetovnih firm.

Žarnice, električni stroji, svetlobna oprema,
inštalacijski material, kabel, števec, material
za slabi tok, kurilni in kuhinjski aparati

Material za proste napeljave.

Solidna in hitra postrežba. Brezhibni
material odgovarjajoč tehničnim
predpisom.

POZORI !! POZORI

Najboljše preizkušene

bakrene kotle za žganjekubo

od 25 do 60 litrov

nudi po najnižjih tovarniških cenah
trrdka

STANKO ŽARGI & Co
Ljubljana, Martinova c. 15.

Umetna gnojila

Kalijevo sol:

42 % po Kr. 460— za 100 kg

Kajnit:

15 % po Kr. 260— za 100 kg

Tomaževa žlindra:

18 % po Kr. 800— za 100 kg

franko vreča in postaja Maribor oddaja dokler
zaloga traja trrdka

Anton Tonejc in drug, Maribor
Mlinska ulica 23.

Ženitna ponudba.

Mladenik s primernim premo-
ženjem, 30 let star, želi znanja
v svrhu poznejše ženitve z dobro-
srčno prijazno gospodično staro
od 20—25 let, ki bi imela nekaj
posestva, gostilno ali trgovino.
Samo resne ponudbe s sliko na upravo
„Kmetijskega lista“.

„Ekonom“

osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 7

ima v zalogi

drobno morsko sol

v vrečah 50—80 kg,

debelo morsko sol

v vrečah 50—80 kg,

lepo suho zdravo

koruzo,

koruzni zдроб,

koruzno moko,

ajdo,

ajdovo moko,

kašo,

kristalni sladkor

v vrečah po 100 kg,

sladkor v kockah

po 25 in po 50 kg,

milo za pranje,

pšenične otrobe,

pšenično moko 0, 2, 6

(za kruh),

pšenico, lepo,

oves, lep,

pristno svinjsko

mast,

po dnevnih cenah, vedno ceneje

kakor pri drugih trgovcih.

Riz, kavo, olje i dr. preskrbimo

na željo vsakemu členu.

MLIN

za sadje a prešo (predvojno
blago) se ugodno

proda.

Ljubljana, Karlovska cesta 30/1.

Spretno vzorčne mizarje

(modlarje)

sprejme Jos. Ellblinger

vzorčni mizar

OSIJEK, Pejačevića ulica 32.

Odvetnik dr. Alojz Goričan

je otvoril

v Celju odvetniško pisarno

In jo pridružil pisarni

g. dr. Karola Laznik

v Prešernovi ulici št. 3.

Dobavljam in polagam vsakovrstne

Parkete

v mestu in na deželi, poleg tega

imam napredaj lepo okusno iz-

delano spalno opravo iz trdega

lesa po zelo ugodni ceni.

Ferdo Primožič

mizarstvo in parkete

Ljubljana, Trnovski pristan 4.

...

Koranič

asbestni škrlj.

Tovarna Karlovac.

...

Najboljša streha, najbolj trpežna,

najcenejša. ... Pojasnila daje:

F. Hočevar

Žirovnica Gorenjsko.

Umetna gnojila

in sicer

40-42 % kalijevo sol po K 580—

18-20 % kostni superfosfat . . K 740—

15 % rudninski superfosfat . . K 600—

za 100 kg z vrečami vred

oddaja iz skladišča v Celju.

Blagovni oddelek Zadrugne zveze v Celju.

Varstvo in zdravlilo

proti

svinjski rdečici,

vraničnemu prisadu,

svinjski kugi,

perutninski koleri

in

ostalih boleznih domačih živali

so

CEPIVA,

ki jih proizvaja

Jugoslovanski serum zavod,

d. d.

Naslov za brzojavke:

Serum, Zagreb. — Tel. št. 14-15.

Blenička cesta št. 21.

MURIN,

najučinkovitejši strup za miši,

imata v zalogi v LJUBLJANI:

lekarna Sušnik, drogerija „ADRIJA“.

Ivan Pakiz

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

...

Več vagonov

sena in slame

ima napredaj

Adam Hinc, posestn., Sv. Jurij ob J. ž.

Kupci naj se obrnejo na zgo-

rajsnji naslov, cena se takoj javi.

Kupujem in prošim obvezne po-

nudbe za vagon: hrastove, javor-

jeve, jasanove, črešnjeve hlode, ku-

riva drva, suhe bukovce cepanice,

kostanjev taninski les, brusni in

jamski les. — Prodaj: domači

pristni jabolčnik, zlahtnih jabolč-

naravno mineralno kiseljico „Kraljev vrelac“.

Zvezna tiskarna in knjigarna

V LJUBLJANI - Wolfova ulica šte. 1.

Poštni predal 74. :: :: :: :: :: :: Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih
cenah ter se za cenjena naročila najtopleje
priporoča.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!

LJUBLJANA
Mestni trg 5.

O. Bernatovič

Konfekcijska
trgovina